

PODACI O INVESTICIJSKIM I POMOĆNIM USLUGAMA

v. 6

Objavljeno: siječanj, 2019.

Erste&Steiermärkische Bank d.d. OIB: HR23057039320

Erste&Steiermärkische Bank d.d. OIB: HR23057039320

Sadržaj

1. INFORMACIJE O BANCI.....	3
2. KOMUNIKACIJA S KLIJENTIMA	5
3. SUSTAV ZAŠTITE KLIJENTA.....	7
4. SAŽETAK POLITIKE UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA U SVEZI OBAVLJANJA INVESTICIJSKIH USLUGA I AKTIVNOSTI.....	9
5. PODACI O DRŽANJU SREDSTAVA KLIJENATA I POSTUPANJU S FINANCIJSKIM INSTRUMENTIMA KLIJENATA	10
6. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA SUKLADNO ZAKONU O TRŽIŠTU KAPITALA.....	13
7. PROCJENA PRIKLADNOSTI I PROCJENA PRIMJERENOSTI.....	15
8. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE	16
9. UPRAVLJANJE PORTFELJEM	17
10. TROŠKOVI I IZDACI	18
11. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I RIZICI ZA ULAGATELJE.....	19
12. UDJELI U SUBJEKTIMA ZA ZAJEDNIČKA ULAGANJA.....	36
13. SAŽETAK POLITIKE IZVRŠAVANJA NALOGA.....	38
14. Prilog 1. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Mjesta izvršenja – za malog ulagatelja.....	40
15. Prilog 2. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Pojmovnik.....	42

1. INFORMACIJE O BANCIMA

Sukladno odredbama Zakona o tržištu kapitala (Narodne novine br. 65/18 - dalje u tekstu: ZTK), Erste&Steiermärkische Bank d.d. (u daljnjem tekstu: Banka) dužna je Klijentu odnosno potencijalnom Klijentu pravodobno, prije pružanja investicijske ili pomoćne usluge, pružiti informacije u razumljivom obliku, tako da Klijent ili potencijalni Klijent može u razumnim okvirima shvatiti vrstu i rizike investicijskih usluga i specifičnih vrsta financijskih instrumenata koji mu se nude te tako donijeti odluke o ulaganjima na temelju tih podataka.

Osnovni podaci o Banci:

Tvrtka: ERSTE&STEIERMÄRKISCHE BANKA dioničko društvo

Skraćena tvrtka: ERSTE&STEIERMÄRKISCHE BANK d.d.

Sjedište: Jadranski trg 3a, 51000 Rijeka

Poslovna adresa: Jadranski trg 3a, 51000 Rijeka i Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb

SKDD: RIBA

www.erstebank.hr; erstebank@erstebank.hr

Tel.: +385 (0)72 37 1000; +385 (0)72 37 5000

Info telefon: 0800 6789

Matični broj: 3337367

NKD: 65121 (djelatnost banke)

OIB: HR23057039320

MBS: 040001037 (Trg. sud u Rijeci)

Poslovni račun Banke: HR9524020061031262160

SWIFT: ESBCHR22

TELEKS: 24143 bankom hr

REUTERS: ESZH

BLOOMBERG: ESBH

Vlasnička struktura

Erste Group Bank AG 59,02%

Steiermärkische Bank und Sparkassen Aktiengesellschaft 40,98%

Investicijske usluge i aktivnosti i pomoćne usluge

Temeljem sljedećih Rješenja nadležnih institucija Banka je ovlaštena pružati i obavljati financijske usluge regulirane ZTK-om i propisima donesenim temeljem ZTK te investicijske usluge i aktivnosti i pomoćne usluge:

- Rješenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (u daljnjem tekstu: HANFA) KLASA: UP/I-451-04/09-03/32, URBROJ: 326-111/10-6 od 04.02.2010.
- Rješenje HANFA-e KLASA: UP/I-451-04/10-03/07, URBROJ: 326-111-11-7 od 14.04.2011.
- Rješenje HANFA-e KLASA: UP/I 971-02/17-02/01, URBROJ: 326-01-330-332-18-4 od 19.07.2018.
- Rješenje Hrvatske narodne banke Z. br. 1695/2010. od 12.05.2010.
- Rješenje Hrvatske narodne banke Z. br. 1783/2011. od 11.05.2011.
- Rješenje Hrvatske narodne banke Z. br. 2297/2018. od 12.09.2018.

1. Banka posjeduje valjano odobrenje za rad i pružanje sljedećih financijskih usluga te investicijskih usluga i aktivnosti:

- zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a.
- izvršavanje naloga za račun klijenta iz članka 5., st. 1., točka 2., ZTK-a.
- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.
- upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim iz članka 8., st. 1., točka 13. Zakona o kreditnim institucijama (dalje u tekstu: ZOKI);
- investicijsko savjetovanje iz članka 5., st. 1., točka 5., ZTK-a.
- pokroviteljstvo i/ili usluge provedbe ponude financijskih instrumenata uz obvezu otkupa iz članka 5., st. 1., točka 6. ZTK-a.
- usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa iz članka 5., st. 1., točka 7. ZTK-a.

2. Pomoćne usluge koje je Banka ovlaštena pružati:

- pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i sa skrbništvom povezane usluge, kao što su upravljanje novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja, isključujući uslugu središnjeg vođenja računa u smislu točke 2. Odjeljka A Priloga Uredbe (EU) br. 909/2014 iz članka 5., st. 2., točka 1. ZTK-a.
- savjetovanje o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i povezanim pitanjima, te savjetovanje i usluge povezane sa spajanjima i stjecanjima iz članka 5., st. 2., točka 3. ZTK-a.
- usluge deviznog poslovanja kada su povezane s obavljanjem investicijskih usluga iz članka 5., st. 2., točka 4. ZTK-a.
- investicijsko istraživanje i financijska analiza, te i drugi oblici općih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima iz članka 5., st. 2., točka 5. ZTK-a.
- usluge vezane uz usluge pokroviteljstva iz članka 5., st. 2., točka 6. ZTK.
- usluge koje po svojoj naravi odgovaraju uslugama iz stavka 1. i stavka 2. točaka 1. do 6. članka 5. ZTK, vezane za temeljnu imovinu izvedenica iz članka 3. točke 24. podtočke d. (podpodtočaka db), dc), dd) i dg) ZTK kada su povezane s pružanjem investicijskih ili pomoćnih usluga.

Navedene izvedenice su:

- db) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora
- dc) opcije, budućnosnice, zamjene i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, pod uvjetom da se njima trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP) ili organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP), osim onih koji se odnose na veleprodajne energetske proizvode kojima se trguje na organiziranoj trgovinskoj platformi i koji se moraju namiriti fizički u skladu s uvjetima iz članka 5. Uredbe (EU) br. 2017/565
- dd) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, ako nisu navedeni u trećoj podtočki ove točke i ako nemaju komercijalnu namjenu, koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata
- dg) opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, stope inflacije ili druge službene ekonomske statističke podatke, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora, kao i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje nisu navedene u ovoj točki, a koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir, među ostalim, trguje li se njima na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi ili organiziranoj trgovinskoj platformi.

Naziv i kontakt adrese nadležnih tijela koje su izdale prethodne suglasnosti za rad:

- Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, Ulica Franje Račkoga 6, Zagreb, telefon: +385 (0)1 6173 200, fax: +385 (0)1 4811 507, e- mail: info@hanfa.hr, web adresa www.hanfa.hr.
- Hrvatska narodna banka, Trg hrvatskih velikana 3, Zagreb, telefon: +385 (0)1 45 64 555, e-mail info@hnb.hr, web adresa www.hnb.hr.

Banka je članica sljedećih institucija:

- Zagrebačke burze d.d. (dalje u tekstu: "Burza") sa sjedištem u Zagrebu, Ivana Lučića 2a od 13.06.2011.
- Središnjeg klirinškog depozitarnog društva d.d. (dalje u tekstu: "SKDD") sa sjedištem u Zagrebu, Heinzelova 62a; na temelju Odluke SKDD o primitku u članstvo U-159/03-2 od 04.08.2003. godine
- član Fonda za zaštitu ulagatelja od 29.07.2009.

Novčana sredstva klijenata

Banka drži kunska novčana sredstava na računu kod HNB i devizna sredstva na računima čiji popis se nalazi na internetskoj stranici banke: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/financijske-institucije>.

Vezani zastupnik: Banka ne djeluje preko vezanog zastupnika.

2. KOMUNIKACIJA S KLIJENTIMA

Komunikacija Klijenta s Bankom odvija se na hrvatskome jeziku, a na poseban zahtjev Klijenta, i na engleskome jeziku.

Klijent može osim ako nije drugačije posebno ugovoreno, slati sve upute, naloge i obavijesti kao i ostvarivati sve druge oblike komunikacije s Bankom u vezi s financijskim uslugama, investicijskim uslugama ili aktivnostima te pomoćnim uslugama, koje su eventualno ugovorene i regulirane ugovorom sklopljenim između Klijenta i Banke (dalje u tekstu: Ugovor), osobno u Banci ili na adrese i/ili kontakte navedene u nastavku:

Sektor financijskih tržišta
Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb
e-mail: Treasury@erstebank.hr

Podaci za kontakt:	Vrsta financijske / investicijske usluge:
Sektor financijskih tržišta Direkcija tržišta kapitala Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: +385 (0)72 37 2413, +385 (0)72 37 1311 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: capitalmarkets@erstebank.hr	- pokroviteljstvo i/ili usluge provedbe ponude financijskih instrumenata uz obvezu otkupa iz članka 5., st. 1., točka 6. ZTK-a. - usluge provedbe ponude, odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa iz članka 5., st. 1., točka 7. ZTK-a
Sektor financijskih tržišta; Direkcija trgovanja i distribucije korporativnim klijentima; Služba distribucije proizvoda korporativnim klijentima Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 2222 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: CorSale@erstebank.hr	- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.
Sektor financijskih tržišta; Direkcija trgovanja i distribucije korporativnim klijentima; Služba deviznog i novčanog tržišta Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 1369; Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: mmdesk@erstebank.com ; fxdesk@erstebank.com	- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.
Sektor financijskih tržišta, Direkcija tržišta vrijednosnih papira i distribucije institucionalnim klijentima; Tim trgovanja vrijednosnim papirima Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 1516 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: fidesk@erstebank.com	- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.
Sektor financijskih tržišta, Direkcija tržišta vrijednosnih papira i distribucije institucionalnim klijentima; Tim distribucije institucionalnim klijentima Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 2288 ; +385 (0)72 37 2841 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: institutional.sales@erstebank.hr ; brokeri@erstebank.com	- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a. - zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a. - izvršavanje naloga za račun klijenta iz članka 5., st. 1., točka 2., ZTK-a. - investicijsko savjetovanje iz članka 5., st. 1., točka 5., ZTK-a.
Sektor financijskih tržišta Služba prodaje za građanstvo	- trgovanje za vlastiti račun iz članka 5., st. 1., točka 3., ZTK-a.

<p>Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 2277 Fax: + 385 (0)72 37 1931 E-mail: RetSale@erstebank.hr</p>	<p>- zaprimanje i prijenos naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a. - izvršavanje naloga za račun klijenata iz članka 5., st. 1., točka 2., ZTK-a. - upravljanje imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim iz članka 8., st. 1., točka 13., ZOKI-a. - investicijsko savjetovanje iz članka 5., st. 1., točka 5., ZTK-a.</p>
<p>Sektor financijskih tržišta, Direkcija financijskih institucija Služba skrbništva Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: + 385 (0)72 37 1595, + 385 (0)72 37 1573 Fax: + 385 (0)72 37 1905 E-mail: Custody@erstebank.hr Swift: ESBCHR22</p>	<p>- pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući i poslove skrbništva i sa skrbništvom povezane usluge, kao što su upravljanje novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja, isključujući uslugu središnjeg vođenja računa u smislu točke 2. Odjeljka A Priloga Uredbe (EU) br. 909/2014 iz članka 5., st. 2., točka 1. ZTK-a.</p>
<p>Ured za ekonomska istraživanja Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb Tel: +385 (0)72 37 1383 Fax: + 385 (0)72 37 1926</p>	<p>- investicijsko istraživanje i financijska analiza, te i drugi oblici općih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima iz članka 5., st. 2., točka 5. ZTK-a.</p>

Za pružanje investicijske usluge zaprimanja i prijenosa naloga vezanih uz otvorene investicijske fondove s javnom ponudom kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o. Klijent može kontaktirati bilo koju poslovnicu Banke.

Banka će u skladu s prethodnim dogovorom s Klijentom, razmjenjivati dokumentaciju u vezi s obavljenim financijskim uslugama, investicijskim uslugama, aktivnostima ili s pomoćnim uslugama ugovorenima između Klijenta i Banke na adresu i/ili brojeve i/ili mail adresu koje je Klijent dostavio Banci, odnosno koji su navedeni u Ugovoru.

Banka će snimati odnosno na drugi zakonom dopušteni način bilježiti telefonsku te bilo kakvu drugu komunikaciju s Klijentom koja se odnosi na:

- 1) transakcije koje rezultiraju trgovanjem za vlastiti račun, čak i u slučaju kad ne dođe do realizacije takve transakcije odnosno usluge;
- 2) pružanje usluga koje se odnose na postupanje s nalogima Klijenata, odnosno zaprimanje i prijenos te izvršavanje naloga Klijenata čak i kad ne dođe do realizacije takve transakcije odnosno usluge.

Primjerak zapisa takvih razgovora s Klijentom i komunikacija s Klijentom bit će dostupna na zahtjev Klijenta u periodu do maksimalno pet godina od dana kada je zapis zabilježen ako regulatornim propisima nije drugačije utvrđeno. Klijent može zatražiti bez plaćanje naknade snimku razgovora.

Način komunikacije vezan uz pojedina pitanja koja se tiču ugovornog odnosa između Klijenta i Banke prilikom pružanja financijskih i investicijskih usluga po nalogu reguliran je Ugovorom ili Općim uvjetima poslovanja Erste&Steiermärkische Bank d.d. za brokerske i skrbničke usluge (dalje u tekstu: Opći uvjeti) ili Općim uvjetima upravljanja portfeljem u smislu Zakona o tržištu kapitala. Informacije vezano uz postupke i svrhe obrade osobnih podataka u Banci nalaze se u poslovnicama te na internetskim stranicama Banke u dokumentu pod nazivom Informacije o obradi podataka.

Za potrebe svih usluga koje su predviđene ovim dokumentom smatrat će se, osim ako nije drugačije ugovoreno, da je međusobna korespondencija između Klijenta i Banke dostavljena odmah po preuzimanju ako je dostavljena osobno, 48 sati nakon odašiljanja ako je poslana hitnom preporučenom pošiljkom, ako je poslana telefaksom kada je zaprimljena s čitljivim sadržajem, ako je poslana elektroničkom poštom, neposredno nakon odašiljanja, a ako je poslana SWIFT-om u trenutku kada odašiljatelj zaprimi potvrdu izvršenja SWIFT poruke i njene tehničke ispravnosti. Ako je za korespondenciju korištena Internetska stranica Banke, smatrat će se dostavljenom neposredno nakon što je objavljena.

Klijent je dužan odmah obavijestiti Banku o promjeni adresa i drugih podataka koji su relevantni za obavještanje, kao i za izvršavanje obveza Banke prilikom pružanja financijskih, investicijskih i pomoćnih usluga ili obavljanja investicijskih aktivnosti.

Banka će obavještavati Klijenta o svim uslugama koje mu je pružila, uključujući i troškove vezane uz transakcije i usluge koje su poduzete za račun Klijenta, ovisno o slučaju. Priroda, učestalost i vremenski raspored dostave navedenog izvješćivanja detaljnije su obrazloženi u Ugovorima ili Općim uvjetima ili Općim uvjetima upravljanja portfeljom u smislu Zakona o tržištu kapitala. Banka će poslati Klijentu obavijest na trajnom mediju kojim se potvrđuje izvršenje naloga što je prije moguće, a najkasnije prvog radnog dana nakon izvršenja ili, ako Banka primi potvrdu od treće strane, ne kasnije od prvog radnog dana nakon primitka potvrde treće strane.

Ako smatrate da vam je u poslovnom odnosu s Bankom povrijeđeno neko pravo, predlažemo da spornu situaciju pokušate ponajprije riješiti u izravnom usmenom obraćanju djelatnicima Banke. U većini slučajeva na taj način sporna situacija može biti riješena brzo i jednostavno na obostrano zadovoljstvo.

Ako ni nakon razgovora sporna situacija nije riješena, možete besplatno uputiti Banci pisani prigovor.

Ako se odlučite na podnošenje prigovora, obratite nam se na jedan od sljedećih načina:

- e-mail-om na adresu: vasemisljenje@erstebank.hr
- Pisani prigovor predajte djelatniku u poslovnici koji će pisano potvrditi njegov primitak
- Pošaljite pismo na poslovnu adresu Banke Jadranski trg 3a 51000 Rijeka ili na Erste&Steiermärkische Bank d.d., Tim za upravljanje kvalitetom usluge, Ivana Lučića 2, 10000 Zagreb

Odgovor na prigovor ćete dobiti unutar zakonskog roka.

3. SUSTAV ZAŠTITE KLIJENTA

Sukladno odredbama ZTK-a imovina Klijenta na računima Klijenata definiranih u Općim uvjetima vode se na posebnim računima odvojeno od imovine Banke. Navedena imovina nije imovina Banke, ne ulazi u Bančinu imovinu, niti u likvidacijsku ili stečajnu masu, niti može biti predmet ovrhe u vezi s potraživanjima prema Banci.

Radi zaštite tražbina Klijenata koje kreditna institucija kao član Fonda nije u mogućnosti isplatiti ili vratiti Klijentima, osnovan je Fond za zaštitu ulagatelja (dalje u tekstu: Fond). Banka je po ZTK-u obvezna biti član Fonda. Najveći osigurani iznos tražbine je 150.000,00 kuna po Klijentu Banke kao člana Fonda.

Sredstva Fonda koriste se za isplatu zaštićenih tražbina Klijenta, člana Fonda koji nije u mogućnosti ispunjavati svoje obveze u slučaju nastupanja sljedećih uvjeta:

- kad je nad članom Fonda, otvoren stečajni postupak, ili
- ako Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija) utvrdi da je kod člana Fonda nastupila nemogućnost ispunjavanja obveza prema Klijentima na način da ne može izvršiti novčanu obvezu i/ili vratiti financijske instrumente, koje je držao za račun Klijenta, administrirao ili s njima upravljao, a nije izgledno da će se te okolnosti u dogledno vrijeme bitno promijeniti.

Fondom upravlja Operater Fonda – trenutno je to SKDD (dalje u tekstu: Operater Fonda).

Utvrđivanje iznosa zaštićenih tražbina

Operater Fonda, pri utvrđivanju iznosa zaštićene tražbine pojedinog Klijenta člana Fonda, dužan je utvrditi tražbine Klijenta prema Članu Fonda na način da u obzir uzme sve zakonske i ugovorne odredbe u vezi svake pojedine tražbine, a osobito je dužan uračunati moguće protutražbine, i to na dan otvaranja stečajnog postupka ili objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja. Iznos zaštićene tražbine Klijenta člana Fonda utvrđuje se na dan otvaranja stečajnog postupka ili na dan objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja. Vrijednost financijskih instrumenata koje je član Fonda dužan vratiti Klijentu utvrđuje se prema njihovoj tržišnoj vrijednosti, na dan otvaranja stečajnog postupka ili na dan objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja.

Postupak Operatera Fonda po nastanku osiguranog slučaja

Operater Fonda dužan je po primitku rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja, pokrenuti postupak obeštećenja klijenata člana Fonda koji je u nemogućnosti ispunjavati svoje obveze te o tome obavijestiti javnost. Operater Fonda dužan je bez odgode objaviti obavijest u najmanje jednim dnevnim novinama.

Operater Fonda dužan je, na temelju podataka o Klijentima člana Fonda, koji nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze, svakom Klijentu uputiti obavijest s pozivom da podnese zahtjev za obeštećenje.

Klijent člana Fonda koji nije u mogućnosti ispunjavati svoje obveze zahtjev za obeštećenje može podnijeti u roku ne duljem od pet mjeseci od dana objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja u »Narodnim novinama«. Iznimno, kada je Klijent, iz razloga na koje nije mogao utjecati, bio spriječen podnijeti zahtjev za obeštećenje u tom roku, može naknadno podnijeti zahtjev za obeštećenje i to u roku od 1 godine od dana objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja u »Narodnim novinama«. U tom slučaju Klijent je dužan podnijeti dokaze koji potvrđuju opravdanost razloga za njegovu spriječenost i u tom slučaju Klijent gubi pravo na isplatu osiguranog iznosa protekom roka od 5 godina od dana objave rješenja Agencije o nastanku osiguranog slučaja u »Narodnim novinama«.

Član Fonda koji nije u mogućnosti ispuniti svoje obveze dužan je Operateru Fonda na njegov zahtjev bez odgađanja dostaviti:

1. popis Klijenata člana Fonda koji imaju pravo na obeštećenje, sa svim evidencijama koje se odnose na tražbine Klijenata koje su osigurane ZTK-om te eventualnim iznosima tražbina za koje Klijenti imaju pravo na obeštećenje,
2. ostale podatke koje Operater Fonda smatra potrebnim za utvrđivanje i isplatu zaštićenih tražbina.

Sukladno odredbama ZTK tražbine Klijenta člana Člana Fonda osigurane Sustavom zaštite ulagatelja jesu (i) novčane tražbine koje član Fonda duguje Klijentu ili koje pripadaju Klijentu, a koje je član Fonda primio ili drži za Klijenta vezano uz investicijske usluge ugovorene s istim i/ili pomoćnom uslugom upravljanja novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja te (ii) financijski instrumenti koji pripadaju Klijentu člana Fonda, a koje član Fonda drži, administrira ili s njima upravlja za račun svog Klijenta, u vezi s investicijskim uslugama ugovorenima s Klijentima ili pomoćnom uslugom pohrane i administriranja financijskih instrumenata za račun Klijenta, uključujući i poslove skrbništva i sa skrbništvom povezane usluge kao što su upravljanje novčanim sredstvima ili instrumentima osiguranja.

Sredstva klijenata Banke koja su osigurana zakonom kojim se uređuje osiguranje depozita u kreditnim institucijama radi zaštite deponenata u slučaju nedostupnosti depozita te tražbine klijenata Banke kao člana Fonda proizašle iz transakcije za koju je pravomoćnom sudskom odlukom utvrđeno da je povezana s pranjem novca ili financiranjem terorizma su izuzete.

Klijenti Banke čije su tražbine osigurane ovim sustavom jesu svi Klijenti Banke, osim niže navedenih subjekata neovisno o državi sjedišta:

1. pojedini profesionalni ulagatelji (kreditne institucije, investicijska društva, financijske institucije, društva za osiguranje, subjekti za zajednička ulaganja, mirovinski fond),
2. pravna osoba članica grupe člana Fonda,
3. pravna ili fizička osoba koja sudjeluje s više od 5 % udjela s pravom glasa u temeljnom kapitalu u članu Fonda,
4. društvo koje je matično ili ovisno društvo u odnosu na člana Fonda,
5. članovi uprave i nadzornog odbora odnosno upravnog odbora člana Fonda, ako su te osobe na navedenim položajima ili zaposlene u članu Fonda na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja ili su na tim položajima bile zaposlene tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
6. vezani zastupnici člana Fonda, a koji u tom svojstvu djeluju na dan otvaranja stečajnog ili likvidacijskog postupka nad investicijskim društvom ili na dan objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja ili su u tom svojstvu djelovali tijekom tekuće ili prethodne financijske godine,
7. osobe odgovorne za reviziju financijskih izvještaja člana Fonda te osobe odgovorne za pripremu i pohranu računovodstvene dokumentacije člana Fonda i izradu financijskih izvještaja,
8. članovi uprave, nadzornog odbora odnosno upravnog odbora te osobe koje u vlasništvu imaju 5 % ili više udjela u društvu koje je matično ili ovisno društvo u odnosu na člana Fonda te osobe koje su odgovorne za reviziju financijskih izvještaja tog društva,
9. bračni ili izvanbračni drugovi te srodnici do drugog stupnja u ravnoj liniji i drugog stupnja u pobočnoj liniji osoba iz točaka 5-8 i
10. klijenti člana Fonda čije je neispunjenje obveze prema članu Fonda pridonijelo nastupanju osiguranog slučaja.

Iznos zaštićenih tražbina Klijenta Banke obračunava se kao ukupan iznos potraživanja Klijenta, bilo da ih Banka drži na jednom ili više računa, po jednoj ili više ugovornih osnova ili u vezi s jednom ili više investicijskih

usluga, do visine zakonski osiguranog iznosa u koji su uključene i kamate do dana otvaranja stečajnog postupka nad Bankom ili dana objave rješenja Agencije o nastupanju osiguranog slučaja.

4. SAŽETAK POLITIKE UPRAVLJANJA SUKOBOM INTERESA U SVEZI OBAVLJANJA INVESTICIJSKIH USLUGA I AKTIVNOSTI

Banka je u Politici upravljanja sukobom interesa u svezi obavljanja investicijskih usluga i aktivnosti propisala pravila postupanja te uspostavila mjere, mehanizme i postupke za utvrđivanje i sprječavanje potencijalnih sukoba interesa koji se mogu pojaviti kao rezultat pružanja investicijskih usluga i aktivnosti i pomoćnih usluga između interesa Banke i/ili relevantne osobe ili svih osoba izravno ili neizravno povezanih s njima kontrolom s jedne strane i interesa Klijenata Banke s druge strane te interesa Klijenata Banke međusobno.

Pri utvrđivanju vrsta sukoba interesa do kojih može doći prilikom pružanja investicijskih usluga i aktivnosti te pomoćnih usluga, a čije postojanje može štetiti interesima Klijenta, utvrđuju se okolnosti nalazi li se Banka ili relevantna osoba, ili osoba posredno ili neposredno povezana s Bankom putem kontrole, u jednoj od sljedećih situacija:

- Banka ili relevantna osoba ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezane s Bankom mogli bi vjerojatno ostvariti financijsku dobit ili izbjeći financijski gubitak na štetu Klijenta;
- Banka ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom ima interes od ishoda usluge pružene Klijentu ili transakcije izvršene za račun Klijenta, a koji je različit od interesa Klijenta,
- Banka ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom ima financijski ili drugi motiv da interes nekog Klijenta ili grupe Klijenata stavi ispred interesa drugog Klijenta,
- Banke ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom obavljaju istu djelatnost kao i Klijent,
- Banka ili osoba izravno ili neizravno putem kontrole povezana s Bankom primaju ili će primiti od osobe koja nije Klijent dodatni poticaj u vezi s uslugom pruženom Klijentu, u obliku novčane ili nenovčane koristi ili usluge.

U cilju identificiranja i sprječavanja potencijalnog sukoba interesa, a imajući u vidu veličinu i poslovne aktivnosti Banke i grupe kojoj Banka pripada, Banka je implementirala sljedeće postupke i mjere

- Banka je uspostavila neovisnu kontrolnu funkciju praćenja usklađenosti čija je odgovornost identificiranje i upravljanje sukobima interesa, te praćenje i nadzor provedbe propisanih mjera i postupaka za upravljanje sukobom interesa,
- Banka je utvrdila organizacijske mjere kojima se bilo kojoj osobi sprječava ili ograničava neprimjeren utjecaj na način obavljanja i pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga ili aktivnosti,
- uspostava informacijskih barijera između jedinica povjerljivosti u cilju osiguravanja da se razmjena povjerljivih informacija ograničava isključivo u skladu s načelom poslovne potrebe,
- sprječavanjem ili kontroliranjem istovremenog ili uzastopnog sudjelovanja zaposlenika Banke ili relevantne osobe u investicijskim uslugama i aktivnostima te pomoćnim uslugama, ako to sudjelovanje može štetiti pravilnom upravljanju sukobom interesa,
- prekidanje poslovnih odnosa i suradnje ako nakon procjene svih rizika upravljanje nije moguće izbjeći sukob interesa niti istim pravilno upravljati,
- obveza prijave i prethodnog odobrenja za izvanposlovne aktivnosti i angažmane,
- praćenje transakcija za vlastiti račun zaposlenika Banke te utvrđivanje pravila za osobne transakcije, i transakcije upućenih osoba i članova jedinica povjerljivosti,
- uspostava pravila o nagrađivanju odnosno primicima zaposlenika kojima se izbjegavaju negativni utjecaji na stvarni ili potencijalni sukob interesa,
- Banka je propisala pravila i smjernice za provedbu investicijskih istraživanja i financijskih analiza, objavu podataka i informacija u svrhu osiguranja neovisnosti i sprječavanja sukoba interesa, kao i posebna pravila za trgovanja za vlastiti račun financijskih analitičara,
- propisivanje pravila za prijavu sukoba interesa i povlaštenih informacija, uključujući relevantne materijalne činjenice,

- Banka je uspostavila i primjenjuje Politiku izvršavanja naloga klijenata koja uređuje način izvršavanja naloga Klijenta. Banka ne smije primiti nikakve naknade, popuste ili nenovčane koristi za usmjeravanje naloga Klijenta na određeno mjesto izvršenja koje bi kršilo zahtjeve o sukobu interesa ili primanju dodatnih poticaja.
- edukacija zaposlenika sa svrhom prepoznavanja okolnosti zbog kojih nastaje sukob interesa i načina smanjenja rizika koji proizlazi iz istog,
- ustrojavanje i vođenje evidencija povezanim s upravljanjem sukobom interesa (matrica sukoba interesa, registar sukoba interesa),
- provođenje potrebnih i/ili prikladnih mjera za identificiranje, upravljanje i sprječavanje sukoba interesa.
- Izdavanje financijskih instrumenata - odgovorna organizacijska jedinica odlučiti će o načinu alokacije ponuda zaposlenicima Banke i trećima, za čiji račun zaposlenik Banke djeluje. U postupku alokacije, zaposlenici se neće tretirati povoljnije od klijenata Banke

Prodaja financijskih instrumenata Banke

Zaposlenici koji obavljaju usluge investicijskog savjetovanja moraju osigurati da Klijent ili potencijalni Klijent razumije financijski instrument i potencijalne rizike u svezi instrumenta.

Obveze upravljanja proizvodima

Prilikom proizvodnje financijskih instrumenata kao i prilikom odlučivanja o opsegu financijskih instrumenata i investicijskih usluga koje Banka pruža ili preporučuje, Banka je obvezna postupati sukladno pravilima upravljanja sukobom interesa.

Politika o procesu odobravanja proizvoda propisuje minimalne standarde cjelokupnog procesa upravljanja proizvodom, od početka njegove proizvodnje do faze odobrenja, plasiranja, nadzora/preispitivanja proizvoda do povlačenja proizvoda iz prodaje.

Dodatni poticaji

Dodatni poticaji definiraju se kao naknade, provizije ili novčana ili nenovčana korist koju je pružatelju investicijske usluge platila ili dala treća strana, a posebno koju je platio ili dao izdavatelj ili proizvođač proizvoda ili osoba koja djeluje za račun treće osobe u svezi investicijske ili pomoćne usluge koja se pruža Klijentu, a koja se plaća u slučaju da se Klijentu pruži dodatna usluga ili usluga više razine, a što je proporcionalno razini takvog dodatnog poticaja. Banka može primati ili davati dodatne poticaje samo u skladu sa odredbama ZTK-a te odredaba Delegirane direktive 2017/593.

U slučajevima kada organizacijske i administrativne mjere koje je Banka uspostavila radi sprječavanja sukoba interesa nisu dovoljne, kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprječavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata, odgovarajuća organizacijska jedinica dužna je, prema najboljoj prosudbi, jasno obavijestiti Klijenta o naravi i izvorima sukoba interesa, rizicima koji nastaju kao posljedica sukoba interesa te mjerama poduzetim kako bi se ti rizici ublažili i to na dovoljno detaljan način na trajnom mediju kako bi se Klijentu omogućilo da donese informiranu odluku u vezi s investicijskom ili pomoćnom uslugom u okviru koje dolazi do sukoba interesa. U tom slučaju, moguće je da se Banka suzdrži od vrednovanja, savjetovanja ili preporuke koja se odnosi na predmetni financijski instrument.

5. PODACI O DRŽANJU SREDSTAVA KLIJENATA I POSTUPANJU S FINACIJSKIM INSTRUMENTIMA KLIJENATA

Novčana sredstva klijenata za trgovanje i vrijednosni papiri te ostali financijski instrumenti klijenata:

Novčana sredstva

Novčana sredstva klijenata, uplaćena radi kupnje financijskih instrumenata za račun Klijenta ili naplaćena od prodaje Klijentovih financijskih instrumenata, drže se na novčanom računu Banke za posebne namjene.

Na novčana sredstva Klijenta koja se vode na računima otvorenima u svrhu brokerskog ili skrbničkog poslovanju (Računi klijenta), Banka ne obračunava kamatu.

Instrukcija za uplatu za brokersko poslovanje:

Uplate u kunama u korist Računa Klijenta

IBAN: HR0224020061300000103

Model 67; Poziv na broj: OIB

Uplate u stranim valutama u korist Računa Klijenta
IBAN: HR0224020061300000103
Model 67; Poziv na broj: 7300113422

Instrukcija za uplatu za skrbništvo:

Uplate u kunama u korist Računa Klijenata:
IBAN: HR8024020061300000154

Uplate u stranim valutama u korist Računa Klijenta:
IBAN: HR8024020061300000154,
Model 00; Poziv na broj: 7300637095

Financijski instrumenti

Financijski instrumenti klijenata kupljeni za račun i po brokerskom nalogu Klijenta u Hrvatskoj doznaju se na račun investitora (Klijenta) u Središnjem klirinškom depozitarnom društvu d.d. (dalje: „SKDD“), te se vode na poziciji registriranoj s Bankom ili izdavateljem predmetnog vrijednosnog papira (sukladno instrukciji Klijenta), ili na skrbnički račun ako je Klijent sklopio skrbnički ugovor s nekim od ovlaštenih pružatelja usluge skrbništva i koji Klijent navede u instrukciji za namiru.

Popis svih trećih osoba s kojima Banka ima sklopljen ugovor o pohrani financijske imovine:

1. Globalni skrbnik: Erste Group Bank AG, Vienna
2. Lokalni skrbnici: Erste Bank a.d. Novi Sad
Sparkasse banka Makedonija ad Skopje

Banka pruža sljedeće usluge skrbništva:

- pohrana i čuvanje financijskih instrumenata - imovine Klijenta na zasebnom računu financijskih instrumenata te mjesečno izvještavanje o stanju imovine na tom računu,
- prijeboj i namira financijskih instrumenata - pružanje Klijentima usluge namire na domaćem i inozemnom tržištu kapitala sukladno njihovim nalogima,
- izvještavanje o korporativnim akcijama vezanim uz vrijednosne papire na skrbništvu, izvještavanje o isplati dividende, isplati kamata ili dospjeću vrijednosnih papira te vođenje brige o rasporedu sredstava na tekući ili žiro račun Klijenta,
- obavještavanje o skupštinama izdavatelja dionica i o pravima vezanim za dionice i druge vrijednosne papire na skrbništvu te izvršenje Klijentovih naloga u vezi s ostvarivanjem tih prava,
- pružanje usluga zastupanja i glasovanja na godišnjim skupštinama.

Ugovor o skrbništvu nad financijskim instrumentima i otvaranje računa (Skrbnički ugovor) u SKDD

Služba skrbništva prije zaprimanja i izvršenja prvog naloga Klijenta sklapa s Klijentom Ugovor o skrbništvu nad financijskim instrumentima. Po potpisivanju navedenog ugovora Klijentu se dodjeljuje broj računa vrijednosnih papira i otvara se skrbnički račun u SKDD-u.

Ako je Klijent sklopio skrbnički ugovor s Bankom, Banka će domaće nematerijalizirane financijske instrumente Klijenta pohranjivati na skrbničkom računu koji Banka otvara u SKDD, a koji može biti:

- a) Skrbnički račun – na ime je račun financijskih instrumenata pri čemu identitet Klijenta nije nepoznat niti tajan već je jednoznačno određen;
- b) Skrbnički račun – pod zaporkom je račun financijskih instrumenata koji otvara Banka za jednog ili više klijenata pri čemu jedino Banka zna identitet Klijenta
- c) Skrbnički račun – zbirni je račun financijskih instrumenata kojeg otvara Banka za više klijenata ili za drugog skrbnika pri čemu jedino Banka zna identitet klijenata

Ako je Klijent krajnji vlasnik nematerijaliziranih dionica kreditnih institucija, Banka će takve dionice pohranjivati na skrbničkom računu na ime Klijenta.

Financijski instrumenti klijenata kupljeni za račun i po nalogu Klijenta u inozemstvu se namiruju na skrbnički račun Klijenta kod ovlaštenog pružatelja usluge skrbništva s kojim je Klijent sklopio skrbnički ugovor i koji Klijent navede u instrukciji za namiru ili na zbirni skrbnički račun na ime Banke, a za račun Klijenta kod ovlaštenog pružatelja usluge skrbništva s kojim je Banka sklopila ugovor o skrbništvu, pri čemu su financijski instrumenti u vlasništvu Klijenata i ne ulaze u imovinu Banke, niti u likvidacijsku ili stečajnu masu pa stoga ne mogu biti predmet ovrhe radi namirenja tražbina trećih osoba prema Banci.

Odgovornost za treće strane i insolventnost trećih strana

Banka ne odgovara za radnje ili propuste trećih osoba, uključujući pružatelje usluge skrbništva, SKDD, druge depozitorije i klirinške kuće/institucije za poravnanje i namiru, izdavatelja vrijednosnog papira kupljenog za Račun Klijenta i ostale osobe koje posredno ili neposredno sudjeluju u sklapanju i/ili provedbi transakcija sklopljenih po nalogu Klijenta.

Poravnanje i namira izvršenih transakcija

Prilikom trgovanja nematerijaliziranim vrijednosnim papirima u Republici Hrvatskoj uobičajeni rok namire je dva trgovinska dana (T+2).

Tržišta izvan Republike Hrvatske mogu imati drugačije rokove poravnanja i namire transakcija sklopljenih na tim tržištima, u kojem slučaju će se na takve transakcije primjenjivati rokovi poravnanja i namire pojedine države i/ili pojedinog tržišta na kojem je predmetna transakcija izvršena.

Zaštita imovine klijenata

Novac i financijski instrumenti Klijenta nisu vlasništvo Banke, ne ulaze u njezinu imovinu, ni u likvidacijsku ili stečajnu masu, niti mogu biti predmetom ovrhe u vezi potraživanja prema Banci.

Zabranjena je uporaba financijskih instrumenata Klijenta za vlastiti račun Banke ili za račun drugih Klijenata Banke, osim uz izričiti pristanak Klijenta i to pod točno određenim uvjetima koji su s njime usuglašeni.

Klijent je upoznat da financijski instrumenti na računu financijskih instrumenata kao i ostali Klijentovi financijski instrumenti koji su pod kontrolom Banke na temelju ili u vezi s nalogom te njegova novčana sredstva na novčanom računu i Računima Klijenata služe kao osiguranje svih tražbina Banke na temelju Ugovora o brokerskim uslugama i Ugovora o skrbništvu nad financijskim instrumentima.

Klijent je upoznat s činjenicom da Podskrbnik, globalni skrbnik ili depozitar koji posredno sudjeluje u pružanju usluge skrbništva Klijentu može (ako je to nužno sukladno nacionalnom zakonodavstvu ili za sudjelovanje na lokalnom tržištu) imati i/ili koristiti založno pravo ili pravo prijetoja u vezi s Financijskim instrumentima ili novčanim sredstvima Klijenta radi osiguranja odnosno namirenja tražbine s naslova troškova vođenja, administriranja i pohrane ili tražbine nastale izvršenjem Skrbničkog naloga za koji Klijent nije pravovremeno osigurao pokriće.

Ako Klijent kasni s plaćanjem tražbina Banci na temelju Ugovora o brokerskim uslugama i Ugovora o skrbništvu nad financijskim instrumentima, Banka može svoju tražbinu na isplatu brokerske i/ili skrbničke naknade (provizije) i sve troškove koji nastanu u vezi s pružanjem brokerske usluge ili usluga skrbništva ili usluga deviznog poslovanja namiriti u skladu s člankom 337. stavkom 5. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima i člankom 777. Zakona o obveznim odnosima.

U slučaju neplaćanja o dospelosti bilo kojeg duga po bilo kojoj osnovi Banka može povremeno tereti Račune Klijenata i/ili novčani račun za iznos dospjelog, a neplaćenog duga, ali samo ako i u mjeri u kojoj saldo na tim računima odražava novčana sredstva koja pripadaju Klijentu. Za slučaj da je dug Klijenta denominiran u valuti različitoj od novčanih sredstava Klijenta na Računima Klijenata i/ili novčanom računu, Banka je ovlaštena teretiti ga za iznos koji predstavlja protuvrijednost dužnog iznosa u valuti na koju glase Računi Klijenata i/ili novčani račun. Banka će odrediti protuvrijednost dužnog iznosa u valuti na koju glasi račun po tržišnom tečaju u okviru svog redovitog poslovanja.

Banka može izvršiti prijetoj bilo koje dospjele obveze Klijenta na temelju ili u vezi naloga s bilo kojom obvezom (bez obzira je li dospjela ili ne) Banke prema Klijentu, bez obzira na mjesto plaćanja ili valutu bilo koje od ovih obveza. Ako su ove obveze izražene u različitim valutama, Banka može, u svrhu prijetoja izvršiti konverziju bilo koje obveze po tržišnom tečaju u okviru svog redovitog poslovanja.

Ako u trenutku primitka sredstva od prodaje financijskih instrumenata i iz prava koja proizlaze iz financijskih instrumenata na računima Klijenata, Klijent ima dospjela dugovanja prema Banci po osnovi brokerske usluge ili usluga skrbništva ili usluga deviznog poslovanja, Banka će ustegnuti dio tih sredstava potreban za namirenje duga uvećanog za kamate, dok će preostali dio isplatiti na novčani račun za isplatu naveden u obrascu „Podaci o Klijentu“.

Financijski instrumenti izdavatelja sa sjedištem u Republici Hrvatskoj kojima se trguje na domaćem tržištu kapitala pohranjeni su na računima nematerijaliziranih vrijednosnih papira u SKDD. Račun nematerijaliziranih vrijednosnih papira može glasiti na Klijenta ili na Banku ako su financijski instrumenti pohranjeni na skrbničkom računu. Imatelj odnosno vlasnik financijskih instrumenata na skrbničkom računu je Klijent za čiji račun Banka drži financijske instrumente. Financijski instrumenti pohranjeni kod SKDD ne ulaze u stečajnu ili likvidacijsku

masu SKDD i ne mogu biti predmetom ovrhe protiv SKDD, tako da se u slučaju insolventnosti, stečaja ili prisilne naplate financijski instrumenti izuzimaju od namirenja vjerovnika SKDD-a.

Kada se financijski instrumenti pohranjuju kod treće strane, Banka je u obvezi postupati u skladu s primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom i tržišnim praksama predmetne države kao i uvjetima ugovora s trećom stranom.

Također je moguće da pravila i prakse nekih tržišta Banci ne dozvoljavaju izravno članstvo u sustavima depozitorija odnosno poravnanja i namire, u skladu s navedenim, a sve kako bi Klijentu omogućilo izvršenje njegovog naloga odnosno pružanje usluga na stranim tržištima, imovina Klijenta može biti pohranjena kod globalnog skrbnika, lokalnog skrbnika/podskrbnika ili kod stranog depozitara odnosno investicijskog društva, pri čemu je moguće da se prema primjenjivom nacionalnom zakonodavstvu (i) financijski instrumenti Klijenta vode kod treće strane na zbirnom računu, (ii) financijske instrumente Klijenta koje drži treća strana nije moguće posebno razlikovati od vlastitih financijskih instrumenata navedene treće strane te (iii) Klijent nema istu razinu zaštite imovine i ne može ostvariti ista prava kao u Republici Hrvatskoj. Također, u skladu s primjenjivim nacionalnim zakonodavstvom trećih država, moguće je da se financijski instrumenti vode na ime treće strane ili Banke. U prethodno navedenim slučajevima Klijent se izlaže riziku da se njegova imovina u slučaju insolventnosti, stečaja ili ovrhe odnosno prisilne naplate protiv treće strane neće izuzeti od imovine treće strane, kao i riziku da njegova imovina na zbirnim računima kod trećih strana bude predmet ovrhe, prisilne naplate ili namirenja vjerovnika trećih osoba. U slučaju držanja imovine na zbirnim računima, Klijent je izložen potencijalnom riziku nemogućnosti alokacije točne količine odnosno nominalnog iznosa financijskih instrumenata kojih je imatelj, što posljedično može otežati ostvarivanje prava prilikom provedbe korporativnih akcija izdavatelja. Klijent se nadalje izlaže pravnom riziku povezanom s utvrđivanjem odnosno dokazivanjem vlasništva financijskih instrumenata te ostalih inherentnih rizika zbirnog vođenja vlasničkih pozicija za veći broj imatelja financijskih instrumenata.

6. RAZVRSTAVANJE KLIJENATA SUKLADNO ZAKONU O TRŽIŠTU KAPITALA

Banka je dužna svoje Klijente s obzirom na njihovo znanje, iskustvo, financijsku situaciju i ulagačke ciljeve, razvrstati na male i profesionalne ulagatelje.

Profesionalnim ulagateljem smatra se Klijent koji posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni s time povezanih rizika.

Unutar ove kategorije Klijenta postoje dvije pod-kategorije:

- Klijenti koji su sukladno ZTK klasificirani kao profesionalni ulagatelji
- Klijenti koji su profesionalni ulagatelji na zahtjev pod uvjetom da ispunjavaju uvjete propisane ZTK-om i da je Banka udovoljila takvom zahtjevu Klijenta.

Subjekti koji se smatraju profesionalnim ulagateljima sukladno ZTK su:

1. subjekt koji za djelovanje na financijskom tržištu mora imati primjereno odobrenje ili podliježe nadzoru nadležnog nadzornog tijela:

- investicijsko društvo
- kreditna institucija
- druga financijska institucija s odobrenjem za rad izdanim od nadležnog tijela ili regulirana prema posebnim propisima
- društvo za osiguranje
- subjekt za zajednička ulaganja i njegovo društvo za upravljanje
- društvo za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi
- mirovinsko osiguravajuće društvo
- trgovac robom i robnim izvedenicama
- lokalna pravna osoba i
- drugi institucionalni ulagatelj čija glavna djelatnost nije obuhvaćena gornjim kategorijama (osim lokalne pravne osobe), a podliježu obvezi odobrenja ili nadzora za djelovanje na financijskom tržištu;

2. veliko poduzeće koje, na razini pojedine pravne osobe u odnosu na prethodnu poslovnu godinu, zadovoljava najmanje dva od sljedećih uvjeta:

a) ukupna aktiva iznosi najmanje 150.000.000,00 kuna

- b) neto prihod u iznosu od najmanje 300.000.000,00 kuna i
- c) kapital u iznosu od najmanje 15.000.000,00 kuna;

3. nacionalna i regionalna vlada, javno tijelo za upravljanje javnim dugom, središnja banka, međunarodna i nadnacionalna institucija kao što je Svjetska banka, Međunarodni monetarni fond, Europska središnja banka, Europska investicijska banka i slične međunarodne organizacije;

4. drugi institucionalni ulagatelj čija je glavna aktivnost ulaganje u financijske instrumente uključujući i subjekte koji se bave sekuritizacijom imovine ili drugim transakcijama financiranja.

Malim ulagateljem smatra se Klijent koji ne posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilnoj procjeni s time povezanih rizika.

Subjekti koji se smatraju malim ulagateljima prilikom pružanja investicijskih usluga i obavljanja aktivnosti za koje je Banka dobila suglasnost HANFA-e su:

- svi ulagatelji koji nisu razvrstani u kategoriju profesionalnih ulagatelja.
- ulagatelji koji zadovoljavaju uvjete da se razvrstaju u profesionalne ulagatelje, a koji od Banke pisano zatraže viši tretman s višim stupnjem zaštite odnosno da budu razvrstani u kategoriju malih ulagatelja.

Kvalificirani nalagodavatelji

Klijent Kvalificirani nalagodavatelj je svaki od niže navedenih subjekata za čiji račun ili s kojim Banka izvršava naloge i/ili zaprima i prenosi naloge i/ili trguje za vlastiti račun i/ili joj pruža pomoćne usluge izravno povezane s tim transakcijama.

Kvalificirani nalagodavatelji u smislu ZTK-a su:

- investicijska društva
- kreditne institucije
- društva za osiguranje
- UCITS fond i društvo za upravljanje UCITS fondom
- društva za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinski fondovi
- druga financijska institucija koja podliježe obvezi ishođenja odobrenja za rad prema posebnim propisima ili čije je poslovanje uređeno zakonodavstvom Europske unije
- nacionalna vlada i javno tijelo za upravljanje javnim dugom i središnja banka
- nadnacionalne organizacije

Izmjena kategorizacije Klijenta

Promjena kategorizacije Klijenta se može pokrenuti na inicijativu Klijenta ili banke s ciljem da se:

- Klijenta koji je razvrstan u kategoriju profesionalnog ulagatelja tretira kao malog ulagatelja
- Klijenta koji je razvrstan u kategoriju kvalificiranog ulagatelja tretira kao profesionalnog ili kao malog ulagatelja
- Klijenta koji je razvrstan u kategoriju malog ulagatelja tretira kao profesionalnog ulagatelja (samo na inicijativu Klijenta)

Banka može na zahtjev Klijenta koji se smatra malim ulagateljem tretirati kao profesionalnog ulagatelja pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti sukladno ZTK i da je Banka udovoljila takvom zahtjevu Klijenta.

Reklasifikacija Klijenta – malog ulagatelja se provodi na temelju pisanog zahtjeva takvog Klijenta ako Banka procijeni da Klijent, ovisno o vrsti transakcije ili usluge, posjeduje dovoljno znanja, iskustva i stručnog znanja da je sposoban donositi vlastite odluke o ulaganjima i razumjeti uključeni rizik, s obzirom da za takvog Klijenta Banka ne može pretpostaviti da isti posjeduje stručno znanje i iskustvo, istovjetno znanju i iskustvu Klijenta profesionalnog ulagatelja. Sukladno ZTK-a trebaju biti zadovoljena najmanje dva od navedenih kriterija:

- Klijent je na za njega mjerodavnom tržištu kapitala izvršio prosječno 10 transakcija značajnog volumena, unutar svakog tromjesečja, unatrag godine dana,
- veličina Klijentovog portfelja financijskih instrumenata prelazi 4.000.000,00 kuna,
- Klijent radi ili je radio u financijskom sektoru najmanje godinu dana na stručnim poslovima koji zahtijevaju znanje o transakcijama ili uslugama za koje se status profesionalnog ulagatelja traži.

Mjerodavno tržište je tržište na kojem se trguje financijskim instrumentima za koje Klijent želi dobiti status profesionalnog ulagatelja, a portfelj financijskih instrumenata podrazumijeva i novčana sredstava i financijske instrumente.

Klijenti se mogu odreći više razine zaštite malog ulagatelja koju jamče pravila poslovnog ponašanja samo ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

1. Klijent pisano zatraži tretman profesionalnog ulagatelja, uz napomenu traži li taj status općenito ili u odnosu na pojedinu investicijsku uslugu, transakciju, vrstu transakcije ili proizvod,
2. Banka ga pisanim putem jasno upozori na prava i zaštitu koju gubi odabirom statusa profesionalnog ulagatelja;
3. Klijent u pisanom obliku potvrdi, u dokumentu odvojenom od ugovora, da je svjestan posljedica gubitka prava i zaštite malog ulagatelja.

Profesionalni ulagatelj dužan je izvijestiti Banku o svakoj promjeni koja bi mogla utjecati na njegov status, primjerice promjena kapitala, imovine društva, promjena vlasničke strukture i slično, a kako bi Banka bila u mogućnosti poduzeti primjerene mjere u vezi s promjenom statusa Klijenta ako sazna da Klijent više ne ispunjava uvjete propisane za profesionalnog ulagatelja.

7. PROCJENA PRIKLADNOSTI I PROCJENA PRIMJERENOSTI

A) PROCJENA PRIKLADNOSTI

Prilikom pružanja investicijskih usluga (osim usluga investicijskog savjetovanja i upravljanja portfeljem – kod kojih se osim znanja i iskustva traže i dodatni podaci), Banka će, osim u slučaju kada ZTK dopušta drugačije postupanje, na temelju podataka koje joj dostavi Klijent, izraditi profil o znanju i iskustvu (potencijalnog) Klijenta – malog ulagatelja na području ulaganja (uzimajući u obzir prirodu Klijenta, prirodu i opseg usluga, vrstu i složenost proizvoda ili transakcije te uključene rizike) kako bi ocijenila da li je proizvod ili investicijska usluga koja mu se nudi ili koju sam traži od Banke za njega prikladan.

U slučaju (potencijalnog) Klijenta - profesionalnog ulagatelja, Banka može razumno pretpostaviti da isti ima potrebna znanja i iskustvo za procjenu rizika u vezi s onim investicijskim uslugama ili transakcijama ili vrstama transakcija ili proizvoda za koje je razvrstan kao profesionalni ulagatelj.

Navedeni profil o znanju i iskustvu (potencijalnog) Klijenta - malog ulagatelja mora sadržavati sljedeće podatke:

- osnovne podatke o (potencijalnom) Klijentu,
- vrstu usluge, transakcija i financijskih instrumenata koji su poznati (potencijalnom) Klijentu, prirodu, volumen i učestalost transakcija (potencijalnog) Klijenta s financijskim instrumentima i razdoblje u kojem su izvršene,
- zvanje i trenutačno zanimanje (potencijalnog) Klijenta,

Ovisno o prikupljenim podacima o znanju i iskustvu, Banka razvrstava Klijenta u tri kategorije:

- bez/ograničena razina znanja,
- srednja razina znanja,
- napredna razina znanja,

Banka prema internim pravilima određuje koja razina znanja je potrebna da bi Klijent mogao trgovati s određenim financijskim instrumentom.

Ako Banka na temelju prikupljenih podataka od (potencijalnog) Klijenta procijeni da neki proizvod ili usluga nisu prikladni za (potencijalnog) Klijenta, Banka će na to u standardiziranom obliku upozoriti Klijenta ili potencijalnog Klijenta. U slučaju da Klijent i nadalje inzistira da mu Banka pruži investicijsku uslugu, dužan je potpisati Izjavu o namjeri korištenja investicijske usluge na vlastitu odgovornost.

Ako Klijent ne želi dati Banci podatke o svom znanju i iskustvu ili ako nije dao dovoljno podataka o svom znanju i iskustvu te Banka zbog nedostatka potrebnih podataka nije u mogućnosti utvrditi je li neki proizvod ili usluga prikladna za (potencijalnog) Klijenta, upozorit će ga na to u standardiziranom obliku. U ovom slučaju kad Banka nije u mogućnosti utvrditi da li su neki proizvod ili usluga prikladni za (potencijalnog) Klijenta, postoji mogućnost da navedeni proizvod ili usluga nisu prikladni za njega te da isti može biti izložen rizicima koji prelaze granice njegovog znanja i iskustva i/ili eventualno nema dovoljno znanja i iskustva da ih ispravno procijeni i/ili kontrolira

s ciljem minimiziranja njihovih posljedica po njega. U slučaju da Klijent i nadalje inzistira da mu Banka pruži investicijsku uslugu, dužan je potpisati Izjavu o namjeri korištenja investicijske usluge na vlastitu odgovornost.

Smatra se da usluga nije pružena na inicijativu Klijenta u slučaju kada Klijent uslugu zatraži kao reakciju na osobno upućeno priopćenje Banke, a koje sadrži poziv ili je usmjerena na to da utječe na Klijenta u vezi s određenim financijskim instrumentom ili određenom transakcijom. U ovom slučaju usluga je pružena na inicijativu Banke.

Smatra se da je usluga pružena na inicijativu Klijenta i u slučaju kada je Klijentov zahtjev za pružanje usluge rezultat komunikacije u kojima je sadržana promidžba ili ponuda financijskih instrumenata, izvršenih na bilo koji način koji je po svojoj prirodi općenit i upućen javnosti, većoj skupini ili vrsti (potencijalnih) klijenata (na primjer reklame, brošure, plakati).

B) PROCJENA PRIMJERENOSTI

Prilikom pružanja usluga investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem, Banka je dužna, napraviti procjenu primjerenosti Klijenta ili potencijalnog Klijenta.

Banka uzimajući u obzir prirodu i opseg usluge, procjenjuje jesu li usluga i financijski instrumenti primjereni za Klijenta, a posebno jesu li u skladu sa spremnošću Klijenta na preuzimanje rizika i njegovom sposobnošću za podnošenje gubitaka.

Procjena koju izrađuje Banka obuhvaća sljedeće kriterije:

1. usklađenost transakcije s ulagačkim ciljevima Klijenta,
2. mogućnost Klijenta da podnese rizike ulaganja koji proizlaze iz transakcija i
3. znanje i iskustvo Klijenta dostatno za razumijevanje rizika povezanih s uslugom koja mu se pruža.

Banka prikuplja podatke o znanju i iskustvu Klijenta te ovisno o Klijentovim podacima o ulagačkim ciljevima, te njegovoj financijskoj situaciji na području ulaganja ga razvrstava u jednu od sljedeće tri kategorije profila rizičnosti Klijenta:

- konzervativan (niska sklonost riziku)
- dinamičan (umjerena sklonost riziku)
- špekulativan (visoka sklonost riziku)

Ako Klijent ne želi dati Banci podatke o ulagačkim ciljevima, njegovoj financijskoj situaciji te znanju i iskustvu na području ulaganja, Banka zbog nedostatka potrebnih podataka nije u mogućnosti utvrditi je li neki proizvod ili usluga primjereni za Klijenta ili potencijalnog Klijenta. Sukladno ZTK u tom slučaju Banka ne smije preporučiti investicijsku uslugu ili financijski instrument Klijentu ili potencijalnom Klijentu.

Ako prilikom pružanja usluge investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem niti jedna usluga ili financijski instrument nisu primjereni za Klijenta, Banka ne smije preporučiti ili donijeti odluku o trgovanju u vezi s istima.

8. INVESTICIJSKO SAVJETOVANJE

Sukladno ZTK investicijsko savjetovanje znači davanje osobnih preporuka Klijentu, bilo na zahtjev Klijenta ili na inicijativu Banke u pogledu jedne transakcije ili više njih koje se odnose na financijske instrumente.

Osobna preporuka smatra se preporukom danom Klijentu u njegovu svojstvu ulagatelja ili potencijalnog ulagatelja ili u svojstvu zastupnika ulagatelja ili potencijalnog ulagatelja.

Ta se preporuka predstavlja kao prikladna preporuka za tu osobu ili se temelji na razmatranju okolnosti u kojima se ta osoba nalazi te se njome preporučuje poduzimanje jedne od sljedećih mjera:

- a) kupnja, prodaja, upis, zamjena, otkup, držanje ili pokroviteljstvo određenog financijskog instrumenta;
- b) izvršavanje ili neizvršavanje bilo kojeg prava koje proizlazi iz određenog financijskog instrumenta na kupnju, prodaju, upis, zamjenu ili otkup financijskog instrumenta.

Preporuka se ne smatra osobnom preporukom ako je izdana isključivo javnosti.

Karakteristike investicijskog savjetovanja u Banci:

Banka pruža zavisno investicijsko savjetovanje koje se temelji na ograničenom rasponu financijskih instrumenata primarno izdanih od članica Erste grupe ili subjekata usko povezanih s Bankom u smislu ZTK ili subjekata koji s Bankom imaju bilo kakve druge pravne ili ekonomske veze (primjerice ugovorne odnose).

Banka daje osobne preporuke za sljedeće proizvode:

- Investicijske fondove kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o.,
- Strukturirane obveznice.

Banka zadržava pravo proširiti preporuke i na druge financijske instrumente.

- Banka pruža zavisno investicijsko savjetovanje te joj je stoga i dalje dopušteno primanje dodatnih poticaja, pod uvjetom da su ispunjeni zahtjevi za unapređenjem kvalitete.
- Za uslugu investicijskog savjetovanja usluga periodičke procijene primjerenosti trenutno se ne pruža niti će se u budućnosti pružati.

9. UPRAVLJANJE PORTFELJEM

Upravljanje portfeljem predstavlja upravljanje portfeljem na temelju ovlaštenja Klijenta na individualnoj i diskrecijskog osnovi pri čemu takav portfelj uključuje jedan financijski instrument ili više njih te drugu imovinu (dalje u tekstu: Portfelj).

Banka je pružanje dijela aktivnosti vezanih uz uslugu upravljanja portfeljem, što bez ograničenja uključuje organiziranje Portfelja, vođenje Portfelja i gospodarenje Portfeljem klijenata te vrednovanje imovine u portfelju klijenata, izdvojila društvu Erste Asset Management d.o.o. Zagreb, Ivana Lučića 2a, OIB: 68572873963. Neovisno o tome, Banka u cijelosti ostaje odgovorna Klijentu za pružanje ugovorene usluge upravljanje portfeljem.

Cilj usluge upravljanja portfeljem je povećanje vrijednosti imovine Klijenta koju je povjerio na upravljanje Banci.

Prilikom pružanja usluga upravljanja portfeljem, Banka će uzimajući u obzir prirodu i opseg usluge, procijeniti jesu li usluga i financijski instrumenti primjereni za Klijenta, a posebno jesu li u skladu sa spremnošću Klijenta na preuzimanje rizika i njegovom sposobnošću na podnošenje gubitaka.

Ugovorom o upravljanju portfeljem i Općim uvjetima upravljanja portfeljem u smislu Zakona o tržištu kapitala i uređena su međusobna prava i obveze Banke i Klijenta glede financijske usluge upravljanja imovinom klijenata i savjetovanje u vezi s tim koju se Banka obvezuje obavljati za račun Klijenta po njegovu nalogu. Opći uvjeti upravljanja portfeljem u smislu Zakona o tržištu kapitala dostupni su na internetskoj stranici Banke: <https://www.erstebank.hr/hr/opci-uvjeti-i-metodologija/gradjanstvo>.

Klijent će Ugovorom o upravljanju portfeljem sklopljenim s Bankom odabrati određenu strategiju kojom će se Banka rukovoditi pri upravljanju portfeljem Klijenta. Sve strategije su navedene u dokumentu Popis strategija koje se Klijentu uručuju prije sklapanja Ugovora o upravljanju portfeljem. Banka će također omogućiti Klijentu usporedbu i procjenu uspješnosti pružanja usluge upravljanja portfeljem putem metode Sharpeovog omjera koja je pojašnjena u dokumentu Popis strategija.

Klijent se ugovarajući uslugu upravljanja portfeljem i odabirući neku od strategija upravljanja portfeljem izlaže određenim rizicima koji proizlaze iz same činjenice da će Banka za račun portfelja Klijenta kupovati i prodavati financijske instrumente. Ti rizici istovjetni su rizicima koji su opisani u ovom dokumentu u dijelu koji navodi i objašnjava rizike povezane uz ulaganje u određene vrste financijskih instrumenata.

Vrste transakcija koje se mogu izvršiti za račun klijenta radi realizacije ciljeva odabrane strategije su kupnja i prodaja financijskih instrumenata.

Zabranjeni financijski instrumenti ili vrste transakcije ne postoje, no Banka će se u svakom slučaju ograničiti na ulaganje u one financijske instrumente koji su uključeni u odabranu strategiju. Banka u svakom trenutku zadržava pravo donijeti odluku ne ulagati u određene financijske instrumente koji su uključeni u odabranu strategiju ili ne koristiti određene vrste transakcija što bez ograničenja uključuje slučaj izmjena regulative, političke sankcije, rizičnost sektora i dr.

Radi izbjegavanja dvojbi, pojam „financijski instrumenti“ odnosi se samo na one instrumente koji su obuhvaćeni definicijom tog pojma sadržanom u ZTK, a koji su pogodni za ostvarenje svrhe Ugovora o upravljanju portfeljem i u koje je Banka sukladno važećoj regulativi i smjernicama Erste Grupe ovlaštena ulagati sredstva Klijenta.

Vrijednost financijskih instrumenata u Portfelju Banka obračunava sukladno važećim propisima za utvrđivanje vrijednosti neto imovine otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, osim u dijelu priznavanja dividendi koje se u vrijednost portfelja priznaju na dan stvarnog primitka novčanog iznosa ili drugog prava proizašlog iz korporativne akcije.

Vrijednost Portfelja Klijenta izračunava se za svaki dan, i to drugog sljedećeg radnog dana, na temelju vrijednosti njegovih financijskih instrumenata i depozita u financijskim institucijama te drugih imovinskih vrijednosti uz odbitak obveza.

Vrednovanje imovine i obveza izračunava se kako proizlazi iz aktualnog Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine UCITS fonda i cijene udjela u UCITS fondu koji se prilaže Ugovoru o upravljanju portfeljem i čini njegov sastavni dio.

Prilikom pružanja usluge upravljanja portfeljem, Banka pruža periodičku procjenu primjerenosti koja sadržava ažuriranu izjavu o tome kako određena investicija odgovara sklonostima, ciljevima i drugim obilježjima malog ulagatelja i profesionalnog ulagatelja.

Banka kvartalno Klijentu dostavlja redoviti izvještaj o aktivnostima upravljanja portfeljem na trajnom mediju. U slučajevima kad se Klijent izjasni da želi primati informacije o izvršenim transakcijama po izvršenju svake pojedinačne transakcije, Banka će Klijentu bez odgode na trajnom mediju dostavljati, nakon što osoba ovlaštena za upravljanje portfeljem izvrši transakciju, bitne informacije u vezi s navedenom transakcijom. U tom slučaju će Banka redoviti izvještaj dostavljati Klijentu minimalno jednom godišnje.

10. TROŠKOVI I IZDACI

Sukladno ZTK kako bi:

- osigurala da su Klijenti svjesni svih troškova i naknada koji će nastati u vezi s pružanjem investicijskih i pomoćnih usluga te
- omogućila evaluaciju tih informacija i usporedbu s različitim financijskim instrumentima i investicijskim uslugama

Banka je u obvezi Klijentima dostaviti jasne i sveobuhvatne informacije o svim troškovima i naknadama pravodobno prije pružanja takvih usluga.

Informacije o troškovima:

Svi podaci o naknadama navedeni su u cjeniku svake investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje Banka pruža i obavlja (dalje u tekstu: Cjenik) i koji je svakom Klijentu ili potencijalnom Klijentu dostupan prije ugovaranja navedenih usluga i aktivnosti.

Za sve ostale naknade, troškove i povezane izdatke na koje se referira u Cjeniku, potrebno je kontaktirati relevantnu organizacijsku jedinicu Banke naznačenu u ovome dokumentu. Banka Klijentu prije ugovaranja transakcije komunicira trošak usluge.

Banka će izvršiti ex ante i ex post izvještavanje Klijenata o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima povezanim uz pružanje investicijske usluge.

Ex ante podrazumijeva da su sve relevantne informacije o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima dostavljene klijentu pravodobno na trajnom mediju **prije** pružanja investicijske usluge, kako bi se osiguralo da je klijent (mali ulagatelji, profesionalni ulagatelji) sposoban donijeti informiranu odluku o ulaganju.

Ex post podrazumijeva objavu informacija o stvarnim troškovima i naknadama te dodatnim poticajima **nakon** pružanja investicijske usluge.

Podaci o troškovima za izvedenice su navedeni u Dokumentu s ključnim informacijama (KID) koji se prije prodaje izvedenice dostavlja malom ulagatelju sukladno Uredbi o dokumentima s ključnim informacijama za upakirane investicijske proizvode za male ulagatelje i investicijske osigurateljne proizvode (PRIIP-ovi).

Kod prodaje otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o. prije kupnje istih od strane Klijenta, Klijentu se dostavlja UCITS KID u kojem je naveden trošak povezan s kupnjom fondova.

Kod ex ante i ex post objave informacija o troškovima, naknadama i dodatnim poticajima Banka će zbrojiti sve troškove i povezane naknade koje investicijsko društvo ili druge strane, ako je Klijent upućen takvim drugim stranama, zaračunavaju za investicijsku uslugu ili investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje pružaju Klijentu i sve troškove i povezane naknade koji su povezani s proizvodnjom financijskih instrumenata i njihovim upravljanjem.

Troškovi se iskazuju uz poštivanje sljedećih pravila:

- Agregirani troškovi i naknade ukupno se zbrajaju te su izraženi i kao novčani iznos i kao postotak;
- Plaćanja od trećih osoba koje Banka primi u vezi s investicijskom uslugom pruženom Klijentu specificiraju se po stavkama odvojeno;
- Kada je bilo koji dio ukupnih troškova i naknada potrebno platiti ili kad on predstavlja iznos u stranoj valuti, Banka dostavlja naznaku takve valute kao i važeće tečajevе za konverziju i troškove. Banka će obavijestiti Klijenta i o načinima plaćanja ili drugim načinima ispunjavanja obveza.

Što se tiče pružanja investicijskih usluga profesionalnim ulagateljima ili kvalificiranim nalagodavateljima, Klijent i Banka mogu ugovoriti ograničenu primjenu naprijed navedenih zahtjeva za objavljivanjem troškova/naknada i dodatnih poticaja osim u sljedećim slučajevima:

- u slučaju pružanja usluga investicijskog savjetovanja i usluge upravljanja portfeljem profesionalnim ulagateljima i u slučaju da financijski instrumenti u sebi sadržavaju izvedenicu, bez obzira na to koja se investicijska usluga pružena profesionalnom ulagatelju;
- u slučaju pružanja bilo kojih investicijskih usluga Kvalificiranim nalagodavateljima kada financijski instrumenti u sebi sadržavaju izvedenicu, a Kvalificirani nalagodavatelj namjerava takav proizvod ponuditi svojim klijentima.

Banka će poslati ex post izvještaj Klijentu na trajnom mediju kojim se potvrđuje izvršenje naloga (prodaja) što je prije moguće, a najkasnije prvog radnog dana nakon izvršenja ili, ako investicijsko društvo primi potvrdu od treće strane, ne kasnije od prvog radnog dana nakon primitka takve potvrde treće strane.

Banka će dostavljati godišnje ex post informacije o svim troškovima i naknadama povezanim s izvršenim transakcijama u vezi kupoprodaje financijskih instrumenata, izvedenica te o realiziranim investicijskim i pomoćnim uslugama ako je:

- prodavala financijske instrumente ili
- ako je Klijentu dostavila dokument s ključnim informacijama ili dokument s ključnim informacijama za ulagatelje (KID) u vezi s financijskim instrumentima i
- ako ima ili je imala kontinuirani odnos s Klijentom tijekom godine.

Ex post informacije temelje se na nastalim troškovima i dostavljaju se na personaliziranoj osnovi.

11. FINANCIJSKI INSTRUMENTI I RIZICI ZA ULAGATELJE

- **FINANCIJSKI INSTRUMENTI** se dijele na:

a) **prenosive vrijednosne papire** - vrste vrijednosnih papira koji su prenosivi na tržištu kapitala, kao što su:

- dionice ili drugi vrijednosni papiri istog značaja koji predstavljaju udio u kapitalu ili članskim pravima u društvu, kao i potvrde o deponiranim dionicama,
- obveznice i druge vrste sekuritiziranog duga, uključujući i potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima,
- svi ostali vrijednosni papiri koji daju pravo na stjecanje ili prodaju takvih prenosivih vrijednosnih papira ili na temelju kojih se može obavljati plaćanje u novcu koje se utvrđuje na temelju prenosivih vrijednosnih papira, valuta, kamatnih stopa ili prinosa, robe, indeksa ili drugih mjernih veličina.

b) **instrumente tržišta novca** - sve vrste instrumenata kojima se uobičajeno trguje na tržištu novca, kao što su:

- trezorski zapisi,
- blagajnički i komercijalni zapisi i
- certifikati o depozitu, osim instrumenata plaćanja.

c) udjele u subjektima za zajednička ulaganja

Subjekt za zajednička ulaganja označava:

- a) subjekt za zajednička ulaganja koji je dobio odobrenje Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga sukladno zakonu kojim se uređuje osnivanje i rad otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom i društava za upravljanje koji njim upravljaju i zakonu kojim se uređuje osnivanje i rad alternativnih investicijskih fondova i društava za upravljanje koja njima upravljaju,
- b) subjekt za zajednička ulaganja koji je dobio odobrenje za rad u nekoj od država članica i koji, sukladno propisima matične države članice, ispunjava uvjete iz Direktive Europskog parlamenta i Vijeća broj 2009/65/EZ od 13. srpnja 2009. godine o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS), te iz Direktive 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. Godine o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i o izmjeni direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010c, drugi strani subjekt za zajednička ulaganja uključujući i subjekte različite od navedenih pod b)., kao i subjekte za zajednička ulaganja s odobrenjem za rad u trećoj državi.

d) izvedenice u koje se ubrajaju:

- da) opcije (engl. options), budućnosnice (engl. futures), zamjene (engl. swaps), kamatni unaprijedni ugovori (engl. forward rate agreements) i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, emisijske jedinice ili druge izvedene instrumente financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu,
- db) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora,
- dc) opcije, budućnosnice, zamjene i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, pod uvjetom da se njima trguje na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi (MTP) ili organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP), osim onih koji se odnose na veleprodajne energetske proizvode kojima se trguje na organiziranoj trgovinskoj platformi i koji se moraju namiriti fizički u skladu s uvjetima iz Delegirane uredbi (EU) br. 2017/565,
- dd) opcije, budućnosnice, zamjene, unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu, a mogu se namiriti fizički, ako nisu navedeni u dc) i ako nemaju komercijalnu namjenu, koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata,
- de) izvedeni instrumenti za prijenos kreditnog rizika,
- df) financijski ugovori za razlike (engl. financial contracts for differences),
- dg) opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, stope inflacije ili druge službene ekonomske statističke podatke, a moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne ugovorne strane, osim zbog povrede ili drugog razloga za raskid ugovora, kao i bilo koji drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje nisu navedene u točki dg), a koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir, među ostalim, trguje li se njima na uređenom tržištu, multilateralnoj trgovinskoj platformi ili organiziranoj trgovinskoj platformi

Financijski instrumenti mogu se razvrstati na jednostavne i kompleksne financijske instrumente.

Jednostavni financijski instrumenti su:

- a) dionice uvrštene na uređenom tržištu ili istovjetnom tržištu treće zemlje ili na MTP-u, ako se radi o dionicama trgovačkih društava, isključujući dionice ili udjele u subjektima za zajednička ulaganja koji nisu UCITS fondovi i dionice u koje su ugrađene izvedenice,
- b) obveznice ili drugi oblik sekuritiziranog duga uvršten na uređenom tržištu ili istovjetnom tržištu treće zemlje ili na MTP-u, isključujući obveznice ili druge oblike sekuritiziranog duga u koje su ugrađene izvedenice ili je prema njihovoj strukturi Klijentu otežano razumijevanje povezanih rizika,

- c) instrument tržišta novca, isključujući one u koje su ugrađene izvedenice ili je prema njihovoj strukturi Klijentu otežano razumijevanje povezanih rizika,
- d) dionice ili udjele u UCITS fondovima, isključujući strukturirane UCITS fondove kako su definirani Delegiranom uredbom (EU) br. 583/2010,
- e) strukturirane depozite, isključujući one prema čijoj strukturi je Klijentu otežano razumijevanje rizika povrata ili troškove izlaska prije dospjeća proizvoda ili
- f) drugi nekompleksni financijski instrumenti koji ispunjavaju kriterije iz Delegirane uredbe (EU) br. 2017/565.

Kompleksni financijski instrumenti su:

Financijski instrumenti koji nisu razvrstani u kategoriju jednostavnih financijskih instrumenata smatrat će se kompleksnim financijskim instrumentima, osim ako nije drugačije propisano u ZTK-a.

Financijski instrumenti u ponudi Banke su namijenjeni i malim i profesionalnim ulagateljima, međutim Banka zadržava pravo da ovisno o svojim internim politikama ograniči ponudu nekih kompleksnih financijskih instrumenata.

• RIZICI ZA ULAGATELJE

Klijent prilikom donošenja odluke o kupnji ili prodaji financijskih instrumenata treba obratiti pozornost na rizike vezane uz određeni financijski instrument.

Rizik je kvantificirana vjerojatnost gubitka ili povrata manjeg od očekivanog. Rizik se može definirati i kao poznavanje nekog stanja u kojemu se kao posljedica neke odluke može pojaviti niz rezultata. Vjerojatnost ostvarivanja svakog rezultata može biti poznata ili može biti predmetom osobne procjene donositelja odluke što je čest slučaj (u ovom slučaju ulagatelja i/ili izdavatelja).

Glavni cilj ulagatelja je ostvariti pozitivan povrat ulaganja, međutim, svako ulaganje je rizično. Stoga, ulaganje možda neće osigurati očekivani povrat ili će doći do gubitka uloženog kapitala. Općenito, postoji izravni odnos između iznosa očekivanog povrata i stupnja rizika, tj. što je veći očekivani povrat, veći je i rizik od nastanka gubitaka. Različiti financijski instrumenti nose različite rizike. Jedna od metoda za ograničavanje rizika od gubitaka je ulaganje u skupinu financijskih instrumenata, a ne u jedan ili nekoliko sličnih financijskih instrumenata te ulaganje u financijske instrumente različitih izdavatelja (načelo diverzifikacije rizika).

Sukladno odredbama ZTK-a ne može se pretpostaviti da mali ulagatelj, za razliku od profesionalnog ulagatelja, posjeduje znanje i iskustvo potrebno za procjenu rizika u vezi s onim investicijskim uslugama ili transakcijama ili vrstom transakcije ili proizvoda za koje je razvrstan kao mali ulagatelj.

OPĆI INVESTICIJSKI RIZICI:

1. Rizik likvidnosti - predstavlja rizik da se određeni financijski instrument neće moći dovoljno brzo kupiti ili prodati bez značajnog gubitka vrijednosti uslijed smanjenja likvidnosti tržišta.

2. Kreditni rizik - nastaje iz mogućnosti da se potraživanja koja nastaju uslijed ulaganja u prenosive vrijednosne papire, instrumente tržišta novca, jedinice u subjektima za zajednička ulaganja i izvedenice neće naplatiti u predviđenom iznosu i roku sukladno ugovoru uslijed pogoršanja boniteta, kreditnog rejtinga ili otvaranja stečaja nad izdavateljem.

Sastavni dio kreditnog rizika jest i valutno inducirani kreditni rizik. On se javlja kod ulaganja u prenosive vrijednosne papire, instrumente tržišta novca, jedinice u subjektima za zajednička ulaganja u izvedenice odobrenih u stranim valutama, ili kod onih uz valutnu klauzulu, u situacijama kada dolazi do znatnijeg pada vrijednosti domaće valute, i to zbog toga što se u tim slučajevima povećava izloženost na osnovi porasta vrijednosti tih plasmana izraženih u domaćoj valuti.

3. Tržišni rizici - predstavljaju rizik promjene vrijednosti (povećanja ili smanjenja) financijskog instrumenta i uslijed promjene cijena odnosno kretanja na financijskim tržištima.

- **Kamatni rizik** - sastavni je dio tržišnog rizika i predstavlja rizik smanjenja vrijednosti financijskog instrumenta uslijed promjene razine kamatnih stopa na tržištu.
- **Valutni rizik** - ili rizik promjene tečaja pokazuje osjetljivost financijskog instrumenta na fluktuacije

tečajeva stranih valuta. Da bi se Klijent zaštitio od rizika eventualnih nepovoljnih međuvalutarnih kretanja potrebno je kontrolirati i pratiti otvorenost ukupne devizne pozicije, otvorenost u svakoj pojedinoj valuti, kao i kretanje tečaja domaće u odnosu na ostale svjetske valute.

4. Rizik druge ugovorne strane – rizik pojedine ugovorne strane da druga ugovorna strana neće moći ispuniti svoje ugovorne obaveze.

5. Rizici neispunjenja obveze druge ugovorne strane povezani s državom podrijetla druge ugovorne strane - odnosno rizici druge države, su rizici za prihode ili kapital koji nastaju kao posljedica poslovanja Klijenta na politički i ekonomsko nesigurnim tržištima i proizlaze iz aktualne političke i ekonomske situacije, društvenog sustava, reformi i ostale situacije u društvu.

6. Operativni rizici - razvojem financijskog sektora i bankarstva, intenzivnom primjenom informatike, rastom elektronskog poslovanja i bankarstva, ujedinjavanjima i preuzimanjima unutar bankarskog sektora, povećanjem broja transakcija, daljnjim širenjem palete proizvoda i usluga, učestalost *outsourcinga*, te intenzivno korištenje financijskih tehnika za smanjenje kreditnog i tržišnog rizika dovode do značajnog povećanja operativnog rizika u poslovanju. Operativni rizik je rizik gubitka koji rezultira iz neadekvatnog ili pogrešnog internog procesa, ljudskog faktora i sustava ili vanjskih događaja.

7. Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) - bail in je mehanizam kojim sanacijsko tijelo sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava otpisuje i pretvara obveze niže navedenih subjekata u sanaciji u kapital. Cilj ovoga je stabilizacija poslovanja niže navedenih subjekata u sanaciji. U ovom slučaju dioničari i vjerovnici subjekata u sanaciji mogu snositi značajan gubitak jer sanacijska tijela mogu smanjiti njihova potraživanja bez njihove privole, u iznimnim slučajevima i na nulu. Zakon o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava primjenjuje se na sljedeće subjekte:

- 1) kreditnu instituciju i investicijska društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj
- 2) financijsku instituciju sa sjedištem u Republici Hrvatskoj koja je društvo kći kreditne institucije ili investicijskog društva ili društva iz točke koja je obuhvaćena nadzorom matičnog društva na konsolidiranoj osnovi u skladu s ZTK-a.
- 3) financijski holding, mješoviti financijski holding i mješoviti holding sa sjedištem u Republici Hrvatskoj
- 4) matični financijski holding u Republici Hrvatskoj, matični financijski holding u Europskoj uniji sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, matični mješoviti financijski holding u Republici Hrvatskoj i matični mješoviti financijski holding u Europskoj uniji sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i
- 5) podružnicu institucije iz treće zemlje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj.

8. Ostali rizici - ostali rizici predstavljaju ostale potencijalne učinke koje unutarnji i vanjski utjecaji imaju na vrijednost prihoda i kapitala i čine ih:

- strateški rizik ili rizik poslovne orijentacije - je rizik za prihode i kapital koji nastaje kao posljedica neadekvatnih poslovnih odluka ili nepravilnog provođenja istih.
- rizik reputacije - je rizik koji nastaje kao posljedica negativnog javnog mnijenja na ugled Klijenta
- rizik usklađenosti (sa zakonskim/poreznim propisima)- je rizik za prihode ili kapital Klijenta koji nastaje kao posljedica povreda ili neusklađenosti sa zakonskim/poreznim propisima, propisanim praksama, etičkim standardima ili drugom regulativom.

U nastavku su navedeni opisi financijskih instrumenata te rizika koji se odnose na određeni financijski instrument.

PRENOSIVI VRIJEDNOSNI PAPIRI

- DIONICA

Dionica je vrijednosni papir kojim uplatitelj dokazuje svoj ulog u temeljni kapital dioničkog društva. Ona je vlasnički vrijednosni papir koji daje određena prava (pravo glasa, pravo na upravljanje) u trgovačkom društvu koje je registrirano kao dioničko društvo. Na temelju dionice za njezinog imatelja nastaju i određene obveze prema društvu. U pravilu je nasljedna, ali postoji i mogućnost da se u odnosu na nasljeđivanje i trgovanje u statutu predvide i određena ograničenja. Dionice su dugoročni instrumenti financiranja bez unaprijed određenog roka dospjeća odnosno povrata uloženog iznosa.

Stjecanjem udjela u vlasništvu ostvaruju se sljedeća prava:

- pravo na isplatu dividende - omogućuje dioničarima sudjelovanje u raspodjeli dobiti kompanije i usko je povezano s pravom glasa na skupštini dioničara,
- pravo glasa na skupštini dioničara - dioničari vlasnici dionica donose odluke značajne za poslovanje društva, među kojima je i odluka o isplati dividende (Iznimka: povlaštene dionice)
- pravo na informiranje o poslovanju društva - dioničari poduzeća imaju pravo na uvid u temeljne informacije o poslovanju dioničkog društva, a to su sve činjenice koje mogu imati utjecaja na kretanje cijene dionice na tržištu,
- pravo na sudjelovanje u likvidacijskoj masi ako dođe do prestanka postojanja dioničkog društva. Ovo pravo dioničari imaju tek nakon podmirenja obveza prema vjerovnicima društva (zaposlenici, dobavljači, kreditori i sl.).

Povrat

Jedno od osnovnih svojstava dionice je da donosi dividendu, što znači, sudjelovanje vlasnika dionice u profitu koje u određenom razdoblju ostvari dioničko društvo. Prinos pri ulaganjima u vlasnički kapital sastoji se od isplate dividendi kao i dobitaka i gubitaka temeljem razlike u cijeni dionice te se prinos ne može predvidjeti sa sigurnošću. Dividenda predstavlja raspodjelu zarade dioničarima na način na koji je odlučeno na glavnoj skupštini (sastanku dioničara). Iznos dividende izražava se kao apsolutni iznos po dionici ili kao postotak nominalne vrijednosti dionice. Prinos dobiven iz dividende u odnosu na cijenu dionice naziva se prinos od dividendi. Općenito, znatno je niži od dividende iskazane kao postotak nominalne vrijednosti.

Veći dio zarade od ulaganja u vlasnički kapital obično se ostvaruje od uspješnosti dionice/kretanja cijene (vidjeti tržišni rizik).

Rizici ulaganja u dionice:

Ulaganje u dionice pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja na tržištu kapitala je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene cijena dionica (tržišni rizik) - Dionicama se obično trguje na javnoj burzi. U pravilu, cijene se određuju prema dnevnoj ponudi i potražnji. Ulaganje u dionice može dovesti do znatnih gubitaka. Općenito, cijena dionice ovisi o kretanju poslovanja trgovačkog društva u pitanju kao i o općem ekonomskom i političkom okruženju. Osim toga, iracionalni čimbenici (osjećaji ulagatelja, javno mišljenje) mogu također utjecati na kretanje cijena dionica i time na povrat od ulaganja.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) - Dionice mogu biti denominirane u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.
- Kreditni rizik - kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da izdavalac dionice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze. Kao dioničar, držite udjel u društvu. Vaša ulaganja stoga mogu postati bezvrijedna, osobito u slučaju nesolventnosti društva.
- Rizik likvidnosti - utrživost se može ograničiti u slučaju dionica s uskim tržištem (osobito dionice koje kotiraju na „nereguliranom“ tržištu, izvan uređenih tržišta). Ako dionice kotiraju na nekoliko burzi, to može dovesti do razlika u njihovoj prenosivosti na različite međunarodne burze (npr. kotacije američkih dionica u Frankfurtu).
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod kupoprodaje vrijednosnih papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) - dionice mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do totalnog gubitka uloženog kapitala. Npr. dionice koje je Banka izdala ili će Banka tek izdati mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije što može dovesti do totalnog gubitka uloženog kapitala.

Rizici na burzovnim tržištima, posebice sekundarnim (npr. istočna Europa, Latinska Amerika itd.)

- Na sekundarnim tržištima za većinu burzi ne postoji izravna linija komunikacije, tj. svi se nalozi moraju prosljediti telefonom što može dovesti do pogrešaka i kašnjenja.
- Na nekim sekundarnim burzovnim tržištima, limitirani nalozi za kupnju i prodaju općenito nisu mogući. To znači da se limitirani nalozi ne mogu izdati dok se zahtjev ne preda telefonom lokalnom brokeru, što može dovesti do kašnjenja. U nekim se slučajevima takva ograničenja uopće ne mogu izvršiti.
- Na nekim burzovnim tržištima teško je kontinuirano primati trenutne cijene, što otežava procjenu postojećeg položaja Klijenta.

- Ako se na burzi ukine kotacija, na toj burzi više neće biti moguće vidjeti takve vrijednosne papire. Prijenos na drugo burzovno tržište također može stvarati probleme.
- Na nekim burzama sekundarnog tržišta vrijeme trgovanja uopće ne odgovara zapadnoeuropskim standardima. Kratko vrijeme trgovanja od samo tri ili četiri sata može dovesti do zagušenja ili nemogućnosti obrade naloga vrijednosnih papira.

Trgovanje dionicama

Dionicama se trguje na burzi, a nekad i izvan uređenog tržišta. U slučaju trgovanja na burzama, moraju se poštovati odgovarajuća burzovna pravila (jedinice trgovanja, vrste naloga, namirenje ugovora itd.). Ako dionica kotira na različitim burzama u različitim valutama (npr. američka dionica kotira u eurima na Frankfurtskoj burzi) to za sobom povlači tečajni rizik. Obratite se svom investicijskom savjetniku za dodatne informacije.

Pri kupnji dionica na stranom tržištu, imajte na umu da strana tržišta uvijek naplaćuju „naknade treće strane“ koje se obračunavaju uz uobičajene bankovne naknade.

Izlazna strategija

Kupljene dionice mogu se prodati na burzama na kojima su izlistane. Mjesta trgovanja mogu zaustaviti ili obustaviti trgovanje određenim dionicama. Osim toga, vrlo je teško prodati nelikvidne dionice (kada nema kupca i/ili prodavača na tržištu).

Kretanje cijena dionica u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Cijena
Razvoj ekonomske situacije izdavatelja (specifične karakteristike izdavatelja)*	Pozitivno	
	Negativno	
Tržišna očekivanja koja se odnose na buduća kretanja izdavatelja/industrije/ekonomije u cjelini*	Pozitivno	
	Negativno	
Općeniti razvoj tržišta dionica*	Pozitivno	
	Negativno	
Politički i psihološki faktori*	Pozitivno	
	Negativno	
*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.		

Cijene dionica variraju te mogu biti pod utjecajem raznih mikro i makro čimbenika kao što su ekonomske, političke, tržišne promjene te promjene specifične za izdavatelja. Takve promjene mogu negativno utjecati na cijenu dionice koje mogu rasti ili padati bez obzira na performanse izdavatelja dionice. Osim toga, ne može se jamčiti da će izdavatelji koji su povijesno plaćali dividende i dalje nastaviti isplaćivati dividende ili da će u budućnosti isplaćivati dividende u trenutnim iznosima. Smanjenje ili ukidanje isplata dividende može imati negativan utjecaj na cijenu dionica.

- OBVEZNICA

Obveznica je dugoročni dužnički vrijednosni papiri. Dospijeće može biti između 2 i 30 godina. Obično imatelji obveznica dobivaju periodičke uplate, kupone, a glavnicu po dospelju. Obveznice se najčešće izdaju bez opcija, ali mogu biti izdane i po diskontu, bez isplata kupona nego samo glavnice po dospelju. Također, mogu biti izdane i s drugim ugrađenim opcijama (konvertibilne u dionice, vezane na inflaciju, raniji opoziv, pravo na reotkup itd.). Cijena je u izravnoj vezi s kamatnim stopama na tržištu. Ako kamatne stope rastu, cijena obveznica pada i obrnuto. Dodatno, promjena cijene je veća ako je dospelje duže. Depozitorij i registar za domaća izdanja je SKDD.

Obveznice mogu biti podijeljene po više različitih kriterija:

- Prema izdavatelju
 - Državne obveznice
 - Municipalne (gradske, općinske) obveznice
 - Korporativne obveznice
 - Bankovne obveznice

- Prema primarnom tržištu
 - Domaće obveznice
 - Strane obveznice
 - Euroobveznice
- Prema kamatnim stopama
 - Obveznice s fiksnom kamatnom stopom
 - Obveznice s promjenjivom kamatnom stopom (floating-rate notes, FRN)
 - Obveznice s kombiniranom kamatnom stopom
- Prema učestalosti isplate kamate
 - Diskontne obveznice (zero coupon bonds)
 - Obveznice s godišnjom isplatom kamata
 - Obveznice s isplatom kamata češće od godine dana
- Prema učestalosti isplate glavnice
 - Jednokratno (bullet)
 - Amortizirajuće obveznice
 - Amortizirajući fond (sinking fund)
 - Opozive obveznice.

Povrat

Prinos obveznice sastoji se od kamata na kapital i svih razlika između kupovne cijene i cijene postignute pri prodaji/otkupu obveznice. Povrat se stoga može odrediti unaprijed jedino ako se obveznica drži do dospelja. Uz promjenjive kamatne stope, povrat se ne može odrediti unaprijed. Usporedbe radi, godišnji prinos (koji se temelji na jednokratnoj otplati) računa se u skladu s međunarodnim standardima. Prinosi od obveznica koji su znatno iznad uobičajene razine, uvijek bi se trebali preispitati, s povećanjem kreditnog rizika kao mogućim objašnjenjem. Cijena postignuta pri prodaji obveznice prije otkupa (tržišna cijena) ne zna se unaprijed. Stoga povrat može biti viši ili niži od početnog izračunanog prinosa. Uz to, troškovi transakcije, ako ih ima, moraju se oduzeti od ukupnog povrata.

Rizici ulaganja u obveznice:

Ulaganje u obveznice pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja na tržištu kapitala je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene cijene obveznice (tržišni rizik) - sredstva uložena u obveznice kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Ako se obveznica drži do dospelja, ulagatelj će dobiti cijenu otkupa navedenu u uvjetima obveznice. Obratite pažnju na rizik od prijevremene isplate izdavatelja, u rasponu dozvoljenom uvjetima izdavanja. Ako se obveznica proda prije dospelja, ulagatelj će primiti trenutnu tržišnu cijenu. Tu cijenu određuje ponuda i potražnja, koja je također podložna trenutnoj razini kamatne stope. Na primjer, cijena vrijednosnih papira s fiksnom stopom pasti će ako kamate na obveznice s usporedivim rokom dospelja porastu. Suprotno tomu, obveznica će dobiti na vrijednosti ako kamate na obveznice s usporedivim rokom dospelja padnu. Promjena izdavateljeve kreditne sposobnosti također može utjecati na tržišnu cijenu obveznice. U slučaju obveznica s promjenjivom kamatnom stopom, čija je stopa indeksirana na stope kapitalnog tržišta, rizik od toga da kamate budu ili postanu nepromjenjive znatno je veći nego kod obveznica čija kamatna stopa ovisi o stopama tržišta novca.
- Stupanj promjene cijena obveznice kao odgovor na promjenu razina kamata opisan je pokazateljem „duracije“. Duracija ovisi o preostalom vremenu do roka dospelja obveznice. Što je veća duracija, veći je učinak promjena opće kamatne stope na cijenu, bilo u pozitivnom ili negativnom smjeru.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) - obveznice mogu biti denominirane u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da izdavatelj obveznice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze. Kreditna sposobnost dužnika mora se stoga uključiti u odluku o ulaganju. Kreditni rejtingi (ocjene kreditne sposobnosti društava) koje izdaju neovisne agencije za ocjenjivanje pružaju neke smjernice u tom pogledu. Najviša je kreditna sposobnost „AAA“ (npr. za obveznice njemačke vlade) U slučaju niskog rejtinga (npr. „B“ ili „C“) rizik neispunavanja obveza (kreditni rizik) je viši, no kao kompenzaciju, instrumenti obično isplaćuju višu kamatu (premija za rizik). Ulaganja sa rejtingom „BBB“ ili višem, općenito se smatra da pripadaju „investicijskom razredu“.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.

- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod kupoprodaje vrijednosnih papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) - obveznice mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do totalnog gubitka uloženog kapitala. Npr. obveznice koje je Banka izdala ili će Banka tek izdati mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije što može dovesti do totalnog gubitka uloženog kapitala.

Trgovanje obveznicama

Obveznicama se trguje na burzi ili izvan uređenog tržišta. Banka će na zahtjev ponuditi kupovne i prodajne cijene određenih obveznica. U slučaju obveznica kojima se također trguje i na burzi, cijene formirane na burzi mogu se znatno razlikovati od kotacija izvan tržišta.

Izlazna strategija

U normalnim tržišnim uvjetima obveznica se može prodati prije datuma dospjeća. Pri prodaji obveznica, prinos može biti manji ili veći u usporedbi s prinosom u trenutku njihove akvizicija. Prinos također može biti negativan. Budući da se obveznicama trguje OTC zbog negativnih kretanja na tržištu ili nelikvidnost moglo bi biti teško pronaći kupca za obveznicu u dužem vremenskom razdoblju.

Kretanje prinosa obveznica u različitim tržišnim uvjetima:

	Tržišna kamatna stopa*		Kreditni bonitet izdavatelja se*	
	Rast	Pad	Poboljšava	Pogoršava
Kretanje prinosa obveznice				
Prinos obveznice s fiksnom kamatnom stopom	↘	↗	↗	↘
Prinos obveznice s promjenjivom kamatnom stopom (floating-rate notes, FRN)	→	→	↗	↘
Prinos diskontne obveznice (zero coupon bonds)	↘	↗	↗	↘
Prinos opozive obveznice	↘	↗	↗	↘
*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.				

INSTRUMENTI TRŽIŠTA NOVCA

Trezorski, blagajnički i komercijalni zapisi te certifikati o depozitu su kratkoročni utrživi dužnički vrijednosni papiri. Prodaju se uz diskont tako da im je cijena pri prodaji niža od nominale, a o dospjeću isplaćuje se nominalni iznos zapisa.

Trezorski zapisi su financijski instrumenti koje izdaje Ministarstvo financija s rokovima dospjeća 91, 182, 364 i 728 dana, s denominacijom od 1.000.000 kuna ili 1.000 EUR-a. Upisuju se na aukcijama koje objavljuje Ministarstvo financija, a nakon toga se njima trguje na sekundarnom tržištu.

Blagajnički zapisi su instrument monetarne politike centralne banke i predstavljaju dug države. Upisuju se na aukcijama koje objavljuje Hrvatska Narodna Banka, a nakon toga se njima trguje na sekundarnom tržištu.

Komercijalni zapisi predstavljaju dug izdavatelja, poduzeća, kao rezultat njegove potrebe za kratkoročnim financiranjem. Komercijalne zapise izdaju poduzeća te oni predstavljaju nesigurniji financijski instrument od trezorskih i blagajničkih zapisa. Komercijalni zapis je najčešće neosigurani financijski instrument.

Certifikati o depozitu su vrijednosni papiri tržišta novca koje izdaju banke, obično s rokom dospjeća od 30 do 360 dana.

Rizici ulaganja u instrumente tržišta novca:

Ulaganje u instrumente tržišta novca pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja na tržištu kapitala je vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene cijena instrumenta tržišta novca (tržišni rizik) - Sredstva uložena u instrumente tržišta novca kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.

- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – instrumenti tržišta novca mogu biti denominirani u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da izdavatelj instrumenta tržišta novca neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik likvidnosti - u pravilu, ne postoje organizirana sekundarna tržišta za instrumente tržišta novca. Stoga nije moguće jamčiti da će se instrumenti moći lako prodati. Rizik likvidnosti postaje manje važan ako izdavatelj jamči isplatu uloženog kapitala u bilo kojem trenutku i kreditno je sposoban da to učini.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod kupoprodaje vrijednosnih papira neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.
- Rizik bail-in-a (Instrument unutarnje sanacije) - instrumenti tržišta novca mogu biti predmet instrumenta unutarnje sanacije sukladno Zakonu o sanaciji kreditnih institucija i investicijskih društava što može dovesti do totalnog gubitka uloženog kapitala.

Izlazna strategija

U normalnim tržišnim uvjetima instrumente tržišta novca se može prodati prije datuma dospelosti. Pri prodaji instrumenata, prinos može biti manji ili veći u usporedbi s prinosom u trenutku njihove akvizicije. Budući u pravilu, ne postoje organizirana sekundarna tržišta za instrumente tržišta novca moglo bi biti teško pronaći kupca za instrumente tržišta novca u dužem vremenskom razdoblju.

Kretanje prinosa instrumenata tržišta novca u različitim tržišnim uvjetima:

	Tržišna kamatna stopa*		Kreditni bonitet izdavatelja se*	
	Rast	Pad	Poboljšava	Pogoršava
	Prinos			
Prinos trezorskih, blagajničkih, komercijalnih zapisa te certifikata o depozitu	↘	↗	↗	↘
*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.				

STRUKTURIRANI PROIZVODI

Certifikati

Certifikati su vrijednosni papiri čije kretanje cijena je ovisno o kretanju cijene jednoga ili više osnovnih instrumenata na koji su vezani, tzv. underlying. Uvrštavamo ih u dužničke vrijednosne papire, odnosno izdavatelj certifikata preuzima obvezu isplate dužnog iznosa. Osim tržišnog rizika, certifikati u sebi nose rizik izdavatelja.

Visina prinosa zavisi od kretanja vrijednosti osnovnog instrumenta na koji je certifikat vezan. Certifikati mogu biti vezani na dionicu, košaru dionica, indekse, cijenu robe, valute itd.

Certifikati su slobodno prenosivi vrijednosni papiri te se njima, kao i dionicama ili obveznicama, trguje na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovinskoj platformi. Izdavatelji certifikata su u većini slučajeva banke. Kod izdavanja certifikata izdavatelj se može zaštititi na način da kupi/proda osnovne instrumente na koje izdaje certifikate te na taj način ne otvara nove rizične pozicije. Izdavanje certifikata može utjecati na pojedina manje likvidna tržišta kapitala.

Investitor može upisati certifikate na sekundarnom tržištu: preko burze ili na OTC tržištu.

Cijena certifikata se određuje na temelju opće prihvaćenih financijskih modela vrednovanja cijena (financial pricing model). Uobičajeno je da izdavatelj certifikata upotrebljava vlastite modele određivanja cijena, te se kotirane cijene sličnih proizvoda među izdavateljima mogu razlikovati. Konkurencija među izdavateljima bi trebala osigurati učinkovitu upotrebu modela određivanja cijena za standardizirane certifikate. Cijena po kojoj se certifikati izdaju može uključivati premiju „na pravu“ vrijednost certifikata za troškove strukturiranja, distribucije i druge administrativne troškove.

U prospektu su između ostalog određeni: način izračuna cijene certifikata, troškovi izdavatelja, uvjeti za prijevremeno dospelosti ili otkup te načini plaćanja u tom slučaju te način namire pri otkupu ili prodaji certifikata.

U slučaju zaštite od poremećaja tržišta (hedging disruption event-a), izdavatelj pridržava pravo na poziv izdavatelja (issuer call-a) koji mu u određenim slučajevima omogućava prijevremeni otkup vrijednosnih papira i isplatu ulagatelja. S obzirom da su certifikati nestandardizirani financijski proizvodi, moguće je da se prema svojim karakteristikama definiraju odnosno izdaju kao izvedenice odnosno varanti. Svaki investitor koji razmatra ulaganje u certifikate upućuje se da potrebne informacije o financijskom instrumentu provjeri u važećem prospektu izdanja.

Vrste certifikata:

Investicijski certifikati (bez financijske poluge):

- **Indeksni certifikati** su jednostavan oblik certifikata, njihova vrijednost se proporcionalno mijenja u odnosu na promjenu vrijednosti osnovnog instrumenta. Izdaju se na dionice, indekse ili košarice financijskih instrumenata. Certifikatima se trguje u određenom omjeru u odnosu na temeljni instrument. Često se certifikatima trguje u omjeru 1:100 ili 1:10 prema indexu.

Povrat - Sa indeksnim certifikatom, ulagatelj stječe pravo na novčano potraživanje od izdavatelja za isplatu iznosa koji ovisi o razini temeljnog indeksa. Povrat ovisi o uspješnosti temeljnog indeksa.

Rizik - Rizik ovisi o vrijednosnom papiru na kojem se indeks temelji. Ako izdavatelj ode u stečaj, ulagatelj u odnosu na temeljni vrijednosni papir nema osigurana vjerovnička prava ni potraživanja za izdvajanje i povrat imovine koja ne pripada stečajnoj masi.

- **Certifikat na košarice vrijednosnih papira** su dužnički instrumenti koji nude ulagateljima mogućnost stjecanja kamata za uspješnost košarice određenih vrijednosnih papira bez da posjeduju vrijednosne papire koje košarica sadrži. Sastav košarice ovisi o izdavatelju. Razni vrijednosni papiri u košarici mogu biti jednake ili različite vrijednosti. Sastav se može prilagoditi u određeno vrijeme (npr. godišnje).

Povrat - Uspjeh certifikata na košarice vrijednosnih papira ovisi o performansama vrijednosnih papira koji su sastavnica te košarice s ciljem da se ostvari veći prinos od referentnog indeksa.

Rizik – Rizik ovisi o vrijednosnim papirima na kojima se bazira certifikat na košarice vrijednosnih papira. Ako izdavatelj ode u stečaj, ulagatelj u odnosu na temeljni vrijednosni papir nema osigurana vjerovnička prava ni potraživanja za izdvajanje i povrat imovine koja ne pripada stečajnoj masi.

- **Garantni certifikati** su najsigurniji oblik certifikata koji ulagatelju jamče isplatu nominalnog iznosa certifikata plaćenog kod njihova izdanja, a neki oblici mogu osigurati i određenu kamatu. Udio u porastu vrijednosti osnovnog instrumenta je zbog ugrađene garancije ispod proporcionalan.

Povrat - Maksimalni mogući povrat iz uspješnosti temeljnog vrijednosnog papira može biti ograničen maksimalnom cijenom otkupa ili drugim ograničenjima na sudjelovanje u uspješnosti temeljnog vrijednosnog papira koja su određena uvjetima certifikata. Ulagatelj nema pravo na dividende i slične raspodjele dobiti na temeljni vrijednosni papir.

Rizik - Vrijednost certifikata prije roka dospijea može pasti ispod dogovorene minimalne cijene otkupa prije roka dospijea. Međutim, u trenutku dospijea, vrijednost će najčešće biti na razini minimalne cijene otkupa. Minimalna cijena otkupa ovisi o izdavateljevoj kreditnoj sposobnosti.

- **Diskontni certifikati** omogućavaju ulagatelju kupnju osnovnog instrumenta s diskontom, odnosno po cijeni koja je niža od trenutne cijene osnovnog instrumenta. Ulagatelji su ograničeni pri maksimalnom mogućem prinosu, koji bi mogli ostvariti. Gubitak ulagatelja je manji nego kod neposredne investicije u osnovni instrument.

Povrat - Razlika između diskontirane kupovne cijene temeljnog vrijednosnog papira i određene gornje granice cijene predstavlja mogući povrat.

Rizik - Ako cijena temeljnog vrijednosnog papira naglo padne, dionice će se isporučiti kada instrument dospije (vrijednost jednaka isporučenim dionicama bit će ispod kupovne cijene u tom trenutku). Budući da je moguća raspodjela dionica, potrebno je uzeti u obzir obavijest o riziku za dionice.

- **Bonusni certifikati** su dužnički vrijednosni papiri koji, prema određenim zahtjevima, isplaćuju bonus po dospelju ili uvećanu cijenu temeljnog vrijednosnog papira (pojedinačnih dionica ili indeksa) uz nominalnu vrijednost. Bonusni certifikati imaju fiksno dospelje. Uvjeti certifikata obično po dospelju određuju plaćanje gotovine ili isporuku temeljnog vrijednosnog papira. Vrsta i cijena otkupa po dospelju ovise o uspješnom kretanju cijena temeljnog vrijednosnog papira.

Za bonusni certifikat postavljene su tri razine: početna razina, prag ispod početne razine i bonusna razina iznad početne razine. Ako temeljni vrijednosni papir padne do praga ili ispod njega, bonus se gubi, a certifikat se otkupljuje po cijeni temeljnog vrijednosnog papira. U suprotnom, minimalna cijena otkupa proizlazi iz bonusne razine. Kada certifikat dospelje, bonus se isplaćuje zajedno s iznosom inicijalno plaćenim za nominalnu vrijednost certifikata.

Povrat - S bonusnim certifikatom, ulagatelj stječe pravo na novčano potraživanje od izdavatelja za isplatu iznosa određenog uspješnošću temeljnog vrijednosnog papira.

Rizik - Rizik ovisi o temeljnom vrijednosnom papiru. Ako izdavatelj ode u stečaj, ulagatelj u odnosu na temeljni vrijednosni papir nema osigurana vjerovnička prava ni potraživanja za izdvajanje i povrat imovine koja ne pripada stečajnoj masi.

- **Twin Win certifikati** - kada Twin Win certifikati dosegnu rok dospelja, izdavatelj plaća otkupnu cijenu koja ovisi o uspješnosti temeljnog vrijednosnog papira. Takvi certifikati imaju donju granicu. Ako (u pravilu) cijena ne dosegne ili padne ispod donje granice Twin Win certifikata prije nego što on dospelje, ulagatelj dobiva udio u apsolutnoj uspješnosti temeljnog instrumenta počevši od temeljne cijene koju je odredio izdavatelj; to znači da se čak i cjenovni gubici temeljnog instrumenta mogu pretvoriti u dobitke po certifikatima. Ako cijena dosegne ili padne ispod donje granice Twin Win certifikata prije dospelja, certifikat će biti otkupljen po cijeni najmanje jednakoj trenutnom kretanju cijene temeljnog instrumenta. Izdavatelj može odrediti da neproporcionalno sudjelovanje u uspješnosti temeljnog instrumenta bude moguće iznad temeljne cijene. Međutim, može postojati ograničenje na maksimalnu cijenu otkupa.

Povrat - Ako cijena ne dosegne donju granicu, ulagatelj također može ostvariti dobit iz negativnog kretanja temeljnog instrumenta, budući da sudjeluje u apsolutnoj uspješnosti; cjenovni gubici temeljnog instrumenta stoga bi mogli postati dobiti. Certifikat bi mogao, manje-više, snažno reagirati na fluktuacije cijena temeljnog instrumenta ovisno o raznim čimbenicima (npr. volatilitnost temeljnog instrumenta, vrijeme dospelja, udaljenost temeljnog instrumenta od donje granice).

Rizik - Twin Win certifikati rizični su instrumenti ulaganja. Ako se cijena temeljnog vrijednosnog papira Twin Win certifikata kreće nepovoljno, sav ili većina uloženog kapitala mogli bi biti izgubljeni.

- **Brzi certifikati** - Brzi certifikat omogućava ulagatelju sudjelovanje u uspješnosti temeljnog instrumenta s opcijom ranog otkupa. Ako na jedan od datuma utvrđivanja temeljni instrument zadovolji kriterij okidača koji je odredio izdavatelj, certifikat dospeljeva ranije i izdavatelj će ga automatski otkupiti po otkupnoj cijeni primjenjivoj za datum utvrđivanja u pitanju. Ako temeljni instrument ne zadovolji određeni kriterij okidača čak ni na posljednji datum utvrđivanja, certifikat će biti otkupljen po cijeni zatvaranja temeljnog vrijednosnog papira certifikata koja je utvrđena na dan dospelja/posljednji datum utvrđivanja. U tom slučaju, ako je izdavatelj postavio granicu na početku izdavanja certifikata i cijena temeljnog instrumenta ne dosegne ni ne probije granicu tijekom razdoblja promatranja, certifikat će biti otkupljen po cijeni barem jednakoj minimalnoj cijeni otkupa koju je odredio izdavatelj.

Povrat - Brzi certifikati nude mogućnost rane realizacije pozitivnog kretanja temeljnih instrumenata. Čak i ako određeni kriterij okidača nije zadovoljen, može doći do isplate minimalne otkupne cijene, ako granica nije dosegnuta niti probijena.

Certifikat bi mogao, manje-više, snažno reagirati na fluktuacije cijena temeljnog instrumenta ovisno o raznim čimbenicima (npr. volatilitnost temeljnog instrumenta, vrijeme dospelja, udaljenost temeljnog instrumenta od praga).

Rizik - Brzi certifikati rizični su instrumenti ulaganja. Ako se cijena temeljnog vrijednosnog papira brzog certifikata kreće nepovoljno, sav ili većina uloženog kapitala mogli bi biti izgubljeni.

Proizvodi s financijskom polugom:

1. Knock-out certifikati - Ulaganje u knock-out certifikate omogućava ostvarivanje iznad proporcionalnih prinosa, ali i iznad proporcionalnih gubitaka koji mogu dovesti do gubitka uloženi sredstava. Takvi certifikati mogu prijevremeno dospjeti ako vrijednost osnovnog instrumenta dosegne knock-out granicu. Knock-out certifikati imaju rast cijene u slučaju rasta (long certifikati) i pada (short certifikati) cijena osnovnih instrumenata. Ulagatelji ih uobičajeno koriste za postizanje dobiti na osnovu kratko do srednjoročnih kretanja tečajeva osnovnih instrumenata i rijetko ih drže do dospijeca.

Povrat - Pozitivan povrat može se ostvariti ako postoji povoljna razlika između cijene kupnje ili tržišne cijene i izvršne cijene (što omogućava kupnju temeljnog vrijednosnog papira po nižoj izvršnoj cijeni ili njegovu prodaju po višoj izvršnoj cijeni).

Rizik - Ako se knock-out prag dosegne prije dospijeca, certifikat istječe i postaje bezvrijedan ili se isplaćuje procijenjena preostala vrijednost (proizvod je „nokautiran“). U slučaju nekih izdavatelja, dovoljno je nokautirati certifikat ako cijena dosegne razinu knock-outa tijekom dana trgovanja (unutardnevno). Što je bliže trenutna burzovna kotacija izvršnoj cijeni, jači je učinak poluge. Međutim, istovremeno se povećava rizik da će cijena pasti ispod knock-out praga i da će certifikat postati bezvrijedan ili će se isplatiti procijenjena preostala vrijednost.

Rizici ulaganja u certifikate:

- investitori se ulaganjem u certifikate izlažu bonitetnom riziku izdavatelja. Pravno gledano certifikati su dužnički financijski instrumenti te iz tog razloga investitori preuzimaju kreditni rizik izdavatelja. U slučajevima kada su izdavatelji certifikata visoko bonitetne banke, rizik propasti izdavatelja je malen.
- Ulagatelji moraju prilikom investiranja u certifikate obratiti pažnju na razmak između bid/ask cijene, koji posebno pri knock-out certifikatima i certifikatima s manjom likvidnošću može biti visok. Izdavatelj ima mogućnost promijeniti bid/ask spread u cijeni certifikata, iako se to ne bi smjelo događati bez razloga.
- Način određivanja cijene nekih certifikata je prilično kompliciran, jer se temelji na razumijevanju djelovanja tržišta opcijama. Certifikati su namijenjeni prvenstveno malim ulagateljima, koji su imali iskustva s izvedenim financijskim instrumentima. Usprkos tome, certifikatima se trguje na uređenom tržištu ili multilateralnoj trgovinskoj platformi što ih čini javno dostupnima pa ih mogu kupiti i ulagatelji koji ne razumiju na koji način oni djeluju i koje rizike time preuzimaju.
- Na vrijednost certifikata utječe pored visine kamatnih stopa i isplata dividende na osnovni instrument, i približavanje dospijeca. Kod certifikata s definiranom ročnosti, približavanjem dospijeca se vjerojatnost za smanjenje gubitaka do dospijeca smanjuje.
- Knock-out certifikati iznad proporcionalno reagiraju na kretanje vrijednosti osnovnog instrumenta, što se može odraziti i na iznad proporcionalne gubitke. Kod određenih vrsta certifikata dovoljan je mali pomak u vrijednosti osnovnog instrumenta da ulagatelj izgubi cijeli ulog.
- Za sve vrste certifikata izdavatelj zadržava pravo da u određenim uvjetima lako napravi prijevremeno dospijeca certifikata i isplati ulagatelje po trenutnoj tržišnoj vrijednosti certifikata koja se umanjuje za troškove. Kod certifikata, koji po dospijecu garantiraju neki minimalni prinos, izdavatelj treba isplatiti samo taj iznos (primjereno diskontiran).
- Zajamčeni prinosi nekih certifikata se mogu realizirati tek po dospijecu certifikata.
- Kod certifikata koji su vezani za osnovni instrument koji je denominiran u drugoj valuti postoji fx rizik (iznimka su Quanto certifikati, koji ulagatelja štite pred promjenom fx tečaja).
- Za certifikate još ne postoji sveobuhvatan zakonski okvir.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.

Izlazna strategija

Kupac certifikata u svakom trenutku može prodati certifikat prije dospijeca ako postoji likvidno tržište.

Funkcioniranje i performanse certifikata u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost certifikata
Promjene temeljnog instrumenta*	Pozitivne	
	Negativne	
Kreditni rejting izdavatelja*	Pozitivne	
	Negativne	

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za certifikate u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/stednja-i-investicije/investicije/strukturirani-proizvodi>.

2. Varanti su vrijednosni papiri bez dodanih kamata i dividendi, koji daju vlasniku pravo da kupi (call varanti) ili da proda (put varanti) određenu temeljnu imovinu (npr. dionice) po unaprijed određenoj cijeni (izvršna cijena).

Povrat - Kupac call varanta osigurao je kupovnu cijenu temeljne imovine. Povrat se može ostvariti ako tržišna cijena temeljne imovine premaši ugovorenu izvršnu cijenu koju plaća ulagatelj. Imatelj varanta tada može kupiti temeljni instrument po izvršnoj cijeni i odmah ga prodati po postojećoj tržišnoj cijeni.

Povećanje cijene temeljne imovine obično dovodi do proporcionalno većeg postotka povećanja cijene varanta (efekt financijske poluge). Većina imatelja varanta stoga postiže povrat prodajom varanta. Isto se, u suprotnom smjeru, odnosi na put varante. Njihova vrijednost obično raste ako cijena temeljne imovine pada. Povrat na transakcije s varantima ne može se odrediti unaprijed. Maksimalni gubitak ograničen je na iznos uloženog kapitala.

Cijena varanta ovisi i o sljedećim čimbenicima:

- Volatilitnost temeljne imovine (mjerjenje raspona fluktuacija očekivanih u vrijeme kupnje i, istovremeno, najvažniji podatak za određivanje pravednosti cijene varanta). Visoka volatilitnost obično podrazumijeva višu cijenu varanta.
- Preostalo vrijeme do dospelja (što je dulji rok dospelja varanta, cijena je viša). Smanjenje volatilitnosti ili kraći rok dospelja može učiniti da cijena varanta ostane nepromijenjena ili da padne čak i ako su očekivanja u pogledu trenda cijena temeljne imovine ispunjena.

Rizici ulaganja u varante:

- Cjenovni rizik - Rizik svojstven transakcijama s varantima odnosi se na mogućnost da se u razdoblju između kupovine i isteka varanta temeljna imovina razvije drugačije od očekivanog u vrijeme kupnje. U najgorem slučaju, cijeli uloženi kapital može biti izgubljen.
- Rizik likvidnosti - Varanti se obično izdaju u malim količinama što povećava rizik likvidnosti za ulagatelje. Zbog toga pojedini varanti mogu biti podložni izrazito velikim fluktuacijama cijena.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.

Trgovanje varantima

Varantima se trguje na burzama kao i izvan uređenih tržišta (OTC). U mnogo slučajeva, jaz između kupovne i prodajne cijene veći je za varante kojima se trguje OTC. U pogledu burzovnog trgovanja, važno je upamtiti da tržište ima veoma nisku likvidnost.

Uvjeti varanta

Varanti nemaju standardizirane uvjete. Ključno je, stoga, pribaviti potpune informacije o izričitim uvjetima varanta.

Izlazna strategija

Kupac varanta u svakom trenutku može prodati varanta prije dospelja ako postoji likvidno tržište.

Funkcioniranje i performanse varanta u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost varanta
Promjene temeljnog instrumenta*	Pozitivne	↗
	Negativne	↘
Kreditni rejting izdavatelja*	Pozitivne	↗
	Negativne	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

IZVEDENICE

Izvedenice su ugovori čija je vrijednost izvedena iz nekog drugog financijskog instrumenta.

- **Terminska kupoprodaja deviza (FX Outright Forward)**

Kupnja ili prodaja valute za neku drugu valutu po dogovorenom tečaju sa danom namire u budućnosti. Razlika u tečaju između FX Spot transakcije i FX Outright forward transakcije je posljedica razlike u kamatnim stopama na valute uključene u transakciju.

Rizici ulaganja u FX outright Forward:

Ulaganje u FX outright Forward pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u FX outright Forward predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena FX outright Forward-a (tržišni rizik) - Sredstva uložena u FX outright Forward kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – FX outright Forward je denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom FX outright Forward-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospijeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.

Izlazna strategija

FX Outright Forwarda je kreiran za držanje do dospijeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospijeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospijeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Kretanje vrijednosti FX forwarda-a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Kupnja bazne valutu	Prodaja bazne valute
Razvoj ekonomske situacije u vezi s relevantnom valutom/valutama*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Tržišna očekivanja koja se odnose na buduća kretanja relevantne valute/valuta*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Vijesti bitne za relevantnu valutu/valute*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Politički i psihološki faktori*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.			

Za FX forwarde u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/devizno-trziste/terminska-kupoprodaja-strane-valute>.

- **Neisporučiva terminska kupoprodaja deviza (Non-delivery FX Outright Forward)**

Specijalni slučaj kada dvije suprotne FX Outright Forward transakcije s istim parom valuta i istim danom namire, gdje se kupljeni i prodani iznosi valuta ne izmjenjuju, nego se saldiraju i samo se preostala razlika

namiruje (razlika između FX Outright Forward stope u otvaranju i stope u zatvaranju pozicije pomnožena s iznosom valute). Namira transakcija je u budućnosti, više od dva radna dana od dana trgovanja.

Rizici ulaganja u Non-delivery FX outright Forward:

Ulaganje u Non-delivery FX outright Forward pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u Non-delivery FX outright Forward predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena Non-delivery FX outright Forward-a (tržišni rizik) - Sredstva uložena u Non-delivery FX outright Forward kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Non-delivery FX outright Forward je denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom Non-delivery FX outright Forward-a kupac/prodavalatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospijeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.

Izlazna strategija

Non –delivery FX Outright Forward je kreiran za držanje do dospijeca. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospijeca kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospijeca, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Kretanje vrijednosti Non-delivery FX Outright Forward- a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Kupnja bazne valutu	Prodaja bazne valute
Razvoj ekonomske situacije u vezi s relevantnom valutom/valutama*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Tržišna očekivanja koja se odnose na buduća kretanja relevantne valute/valuta*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Vijesti bitne za relevantnu valutu/valute*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘
Politički i psihološki faktori*	Pozitivno	↘	↗
	Negativno	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za Non-delivery FX Outright Forward u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/devizno-trziste/terminska-kupoprodaja-strane-valute>.

• **Valutni swap (FX Swap)**

Kombinacija dvije komplementarne FX transakcije sa istim parom valuta od kojih je jedna FX Spot ili FX outright forward, a druga FX outright forward sa različitim datumima valuta i tečajevima. Iznos «zamišljene» glavnice, datum dospijeca i tečajevi se odrede u trenutku dogovora. FX swap se sastoji od kombinacija spot i forward transakcija: *Spot purchase + forward sale* ili *Spot sale + forward purchase*, ili od dvije forward transakcije s različitim dospeljima: *Forward purchase + forward sale* ili *Forward sale + forward purchase*. U svakom slučaju obje transakcije koje tvore FX swap moraju biti dogovorene u istom trenutku, u protivnom postoji rizik promjene tečaja.

Tečaj svih forward transakcija unutar FX swap transakcije se izračunava preko FX spot tečaja i razlike u kamatama na valute uključene u transakciju.

Rizici ulaganja u FX Swap:

Ulaganje u FX Swap pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u FX Swap predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena FX Swap-a (tržišni rizik) - Sredstva uložena u FX Swap kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik) - je sastavni dio tržišnog rizika i proizlazi iz volatilnosti budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Kupnjom/prodajom FX Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako kamatne stope na tržištu počinju padati/rasti.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – FX Swap je denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom FX Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospijeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.

Izlazna strategija

FX Swap je kreiran za držanje do dospijeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospijeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospijeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Funkcioniranje i performanse FX swap-a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost Fx swap-a	
		Strana A prodaja bazne valute /kupnja varijabilne valute	Strana B kupnja bazne valute /prodaja varijabilne valute
Promjena u diferencijalima kamatnih stopa između ugovorenih valuta*	Povećanje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↘	↗
	Smanjenje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za FX swap u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/devizno-trziste/valutni-swap>.

• **Kamatni swap (Interest Rate Swaps)**

Dogovor dviju strana o periodičnim isplatama kamata tijekom života IRS, na određene datume na osnovu iznosa «zamišljene» glavnice. Jedna strana plaća fiksnu kamatnu stopu, dok druga plaća promjenjivu kamatnu stopu baziranu na nekoj referentnoj stopi (LIBOR, EURIBOR i sl.). To je vanbilančni proizvod jer se glavnica nikad ne izmjenjuje nego samo služi za izračun kamata. Iznos «zamišljene» glavnice se može i mijenjati (smanjivati – *Amortizing Swap* ili povećavati – *Accreting Swap*). Strane se mogu dogovoriti da se izmjenjuje samo razlika u kamatnim stopama. IRS se obično upotrebljava za upravljanje i zaštitu od rizika promjene kamatnih stopa, ali se može koristiti i u špekulativne svrhe. IRS mogu biti:

- fiksna/promjenjiva (coupon swap ili plain vanilla swap)
- promjenjiva/promjenjiva (basis swap).

Rizici ulaganja u Interest Rate Swap:

Ulaganje u Interest Rate Swaps pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u Interest Rate Swaps predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena Interest Rate Swaps (tržišni rizik) - Sredstva uložena u Interest Rate Swaps kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.

- Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik) - je sastavni dio tržišnog rizika i proizlazi iz volatilnosti budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Kupnjom/prodajom Interest Rate Swaps kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako kamatne stope na tržištu počinju padati/rasti.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Interest Rate Swap može biti denominiran u različitoj valuti od domicilne (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine valute. Kupnjom/prodajom Interest Rate Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.
- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospeljeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.

Izlazna strategija

Interest Rate Swap je kreiran za držanje do dospeljeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospeljeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospeljeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Funkcioniranje i performanse Interest Rate Swap-a u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost IRS-a za stranu koja plaća fiksnu kamatnu stopu	Vrijednost IRS-a za stranu koja plaća varijabilnu kamatnu stopu
Promjene relevantnih dugoročnih kamatnih stopa*	Pozitivne	↗	↘
	Negativne	↘	↗

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Strana koja plaća fiksnu kamatnu stopu ostvaruje profit u slučaju porasta tržišnih kamatnih stopa. Strana koja prima plaća varijabilnu kamatnu stopu ostvaruje profit u slučaju pada tržišnih kamatnih stopa.

Za Interest Rate Swap u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/kamatno-trziste/kamatni-swap>.

• Međuvalutni kamatni swap (Cross Currency Swaps)

Slično Interest rate swapovima, predstavlja dogovor dviju strana o periodičnim isplatama kamata tijekom života swap-a, na određene datume na osnovu iznosa «zamišljene» glavnice. Jedna strana plaća fiksnu ili promjenjivu kamatnu stopu, dok druga plaća fiksnu ili promjenjivu kamatnu baziranu na nekoj referentnoj stopi (LIBOR, EURIBOR i sl.) s time da je iznos „zamišljene“ glavnice u različitim valutama. Tijekom života swapa strane plaćaju kamate u valuti koju su primili kada su se glavnice izmijenile.

Izmjena glavnice može biti:

- Na početku i na kraju ugovornog perioda,
- Nema izmjene glavnice,
- Samo na početku ugovornog perioda,
- Samo na kraju ugovornog perioda.

Rizici ulaganja u Cross Currency Swap:

Ulaganje u Cross Currency Swap pretpostavlja preuzimanje određenih rizika. Općenito, rizik ulaganja u Cross Currency Swap predstavlja vjerojatnost ili mogućnost da prinos od ulaganja bude nezadovoljavajući ili negativan. Nezadovoljavajući ili negativan prinos može nastati kao posljedica sljedećih rizika:

- Rizik promjene tržišnih cijena Cross Currency Swap-a (tržišni rizik) - Sredstva uložena u Cross Currency Swap kojima se trguje na financijskim tržištima izložena su dnevnim promjenama na tržištu.
- Rizik promjene kamatnih stopa (kamatni rizik) - je sastavni dio tržišnog rizika i proizlazi iz volatilnosti budućih kretanja kamatnih stopa na tržištu. Kupnjom/prodajom Cross Currency Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako kamatne stope na tržištu počinju padati/rasti.
- Rizik promjene tečaja (valutni rizik) – Cross Currency Swap može biti denominiran u različitim valutama (euro, američki dolar, itd.), čime se taj dio imovine izlaže riziku promjene tečaja pojedine

valute. Kupnjom/prodajom Cross Currency Swap-a kupac/prodavatelj je izložen mogućim gubicima ako tečaj na tržištu počinje padati/rasti.

- Kreditni rizik predstavlja vjerojatnost da ugovorna osoba neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmirivati svoje obveze.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa.
- Rizik slobodne isporuke predstavlja vjerojatnost da druga ugovorna strana kod namire izvedenice po dospijeću i/ili u toku trajanja izvedenice neće biti u mogućnosti u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze.

Izlazna strategija

Cross Currency Swap je kreiran za držanje do dospijeća. Međutim, proizvod se može terminirati prije dospijeća kad se obje strane usuglase o glavnim uvjetima terminacije proizvoda. Ako se proizvod terminira prije dospijeća, Klijent može očekivati značajan gubitak.

Funkcioniranje i performanse Cross Currency Swap u različitim tržišnim uvjetima:

Tržišni uvjeti		Vrijednost CC swap-a	
		Strana A prodaja bazne valute /kupnja varijabilne valute	Strana B kupnja bazne valute /prodaja varijabilne valute
Promjena u diferencijalima kamatnih stopa između ugovorenih valuta*	Povećanje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↘	↗
	Smanjenje razlike između kamatnih stopa između ugovorenih valuta	↗	↘

*Uz pretpostavku da će ostali tržišni uvjeti ostati isti i da ne postoje izvanredne situacije na tržištu.

Za Cross Currency Swap u ponudi Banke Dokument s ključnim informacijama (KID) se nalazi na: <https://www.erstebank.hr/hr/poslovni-klijenti/financijska-trzista/kamatno-trziste/kamatni-swap>.

12. UDJELI U SUBJEKTIMA ZA ZAJEDNIČKA ULAGANJA

1. Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom

Otvoreni investicijski fond predstavlja zasebnu imovinu, bez pravne osobnosti, koju osniva društvo za upravljanje i kojim društvo za upravljanje upravlja u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela u toj imovini u skladu s odredbama Zakona o otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom („Narodne novine“ br. 44/16, dalje u tekstu „ZOIF“), prospekta i pravila toga fonda. Udjeli u otvorenom investicijskom fondu se, na zahtjev imatelja udjela, otkupljuju, izravno ili neizravno, iz imovine otvorenog investicijskog fonda.

Ulaganjem sredstava u otvorene investicijske fondove, investitori dobivaju profesionalnu uslugu ulaganja njihovih sredstva u financijske instrumente kao što su obveznice, dionice, komercijalni i trezorski zapisi itd. Na taj način investitor postaje sudionik financijskog tržišta, gdje kroz diverzifikaciju ulaganja u razne financijske instrumente može ostvariti primjereni prinos na svoja ulaganja.

Primanje zahtjeva za kupnju/otkup/ prijenos udjela u subjektima u zajednička ulaganja i prosljeđivanje istih društvu za upravljanje smatra se investicijskom uslugom zaprimanja i prijenosa naloga u vezi s jednim ili više financijskih instrumenata iz članka 5., st. 1., točka 1., ZTK-a.

Radi stvaranja realne slike o ulaganju, kao i donošenja primjerene odluke o ulaganju u fond, zainteresirani ulagatelj mora voditi računa o temeljnom investicijskom pravilu prema kojem je očekivani povrat na uložena sredstva razmjerni riziku koji se pri ulaganju preuzima, odnosno, što je veći očekivani povrat na uložena sredstva, to je veći rizik koji se preuzima takvim ulaganjem.

Erste otvoreni investicijski fondovi su UCITS fondovi, odnosno otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom:

- a) koji imaju za isključivi cilj zajedničko ulaganje imovine, prikupljene javnom ponudom udjela u fondu, u prenosive vrijednosne papire ili u druge oblike likvidne financijske imovine, a koji posluju po načelima razdiobe rizika;
- b) čiji udjeli se, na zahtjev ulagatelja, otkupljuju izravno ili neizravno, iz imovine fonda; i
- c) koji su osnovani u skladu s dijelom 10. ZOIF-a.

Pri upravljanju fondovima društvo za upravljanje nastoji ostvariti primjereni prinos na sredstva uložena u fond, vodeći pri tome računa o sigurnosti, profitabilnosti, razdiobi rizika i likvidnosti kako je to definirano prospektom svakog fonda.

2. Alternativni investicijski fondovi

Alternativni investicijski fond predstavlja zasebnu imovinu, bez pravne osobnosti, koju osniva društvo za upravljanje i kojom društvo za upravljanje upravlja u svoje ime i za zajednički račun imatelja udjela u toj imovini u skladu s odredbama Zakona o alternativnim investicijskim fondovima („Narodne novine“ br. 16/13, dalje u tekstu „ZAI“ i pravilima toga fonda. Udjeli u alternativnom investicijskom fondu se, na zahtjev imatelja udjela, otkupljuju, izravno ili neizravno, iz imovine alternativnog investicijskog fonda.

Ulaganjem sredstava u alternativne investicijske fondove, ulagatelji dobivaju profesionalnu uslugu ulaganja njihovih sredstava u financijske instrumente kao što su obveznice, dionice, komercijalni i trezorski zapisi itd. Na taj način ulagatelj postaje sudionik financijskog tržišta, gdje kroz diverzifikaciju ulaganja u razne financijske instrumente može ostvariti primjereni prinos na svoja ulaganja.

Radi stvaranja realne slike o ulaganju, kao i donošenja primjerene odluke o ulaganju u fond (kako je niže definiran), zainteresirani ulagatelj mora voditi računa o temeljnom investicijskom pravilu prema kojem je očekivani povrat na uložena sredstva razmjern riziku koji se pri ulaganju preuzima, odnosno, što je veći očekivani povrat na uložena sredstva, to je veći rizik koji se preuzima takvim ulaganjem.

Erste alternativni investicijski fondovi su alternativni fondovi s privatnom ponudom:

- a) koji imaju za isključivi cilj zajedničko ulaganje imovine, prikupljene privatnom ponudom udjela u fondu, u prenosive vrijednosne papire ili u druge oblike likvidne financijske imovine, a koji posluje po načelima razdiobe rizika;
- b) čiji udjeli se, na zahtjev ulagatelja, otkupljuju izravno ili neizravno, iz imovine fonda; i
- c) koji su osnovani u skladu s dijelom 12. ZAI-a.

Pri upravljanju fondovima društvo za upravljanje nastoji ostvariti primjereni prinos na sredstva uložena u fond, vodeći pri tome računa o sigurnosti, profitabilnosti, razdiobi rizika i likvidnosti kako je to definirano pravilima pojedinog fonda.

Rizici povezani s ulaganjem u udjele u otvorenim investicijskim fondovima s javnom ponudom (udjeli u UCITS fondovima) i alternativne investicijske fondove (udjeli u AIF fondovima) su sljedeći:

- Kreditni rizik – predstavlja vjerojatnost da izdavatelj financijskog instrumenta koji je uključen u imovinu fonda ili osoba s kojom investicijsko društvo u svoje ime, a za račun fonda, sklapa poslove na financijskim tržištima, neće u cijelosti ili djelomično podmiriti svoje obveze, što bi negativno utjecalo na likvidnost i vrijednosti imovine fonda.
- Valutni rizik - imovina fonda se može uložiti u financijske instrumente denominirane u različitim valutama (npr. kuna, euro, američki dolar), čime je taj dio imovine izložen riziku promjene tečaja pojedine valute u odnosu na obračunsku valutu u kojoj se mjeri prinos na ulaganje u fondu. Postoji rizik deprecijacije (pada) i aprecijacije (rasta) tečaja tih valuta, što može utjecati na rast ili pad vrijednosti udjela u fondu.
- Rizik promjene kamatnih stopa - predstavlja vjerojatnost da će prinos do dospijeća kupljenih dužničkih vrijednosnih papira porasti odnosno da će u trenutku kada se dužnički vrijednosni papir treba unovčiti biti veći od onog uz koji je kupljen, a što će za posljedicu imati gubitak.

- Tržišni rizik - imovina fonda koja je uložena u financijske instrumente kojima se trguje na tržištima izložena je dnevnim promjenama cijena što utječe na rast ili pad vrijednosti imovine odnosno neto vrijednosti udjela.
- Rizik likvidnosti - vjerojatnost da će fond imati teškoće pri pronalaženju sredstava za namiru obveza povezanih s povlačenjem udjela iz fonda ili financijskim instrumentima zbog nemogućnosti brze prodaje financijske imovine po cijeni približno jednakoj fer vrijednosti te imovine ili pri prodaji željene količine nekog instrumenta u željenom trenutku.
- Rizik promjene zakonskih/poreznih propisa - rizik značajne promjene zakonskih i/ili poreznih propisa na način koji negativno utječe na profitabilnost ulaganja u financijske instrumente i položaj ulagatelja. Ovaj rizik posebno je važan ako ulagatelj ulaže u strane investicijske fondove čiji zakonski, a posebno porezni tretman može biti bitno drugačiji od onoga domaćih investicijskih fondova i time znatno utjecati na isplativost ulaganja.

A) Upravitelj fondova – Erste Asset Management d.o.o.

Erste investicijskim fondovima, u koje Klijenti mogu ulagati putem distribucijske mreže Banke, upravlja Erste Asset Management d.o.o. za upravljanje investicijskim fondovima, Ivana Lučića 2a, 10000 Zagreb čiji je osnivač i jedini član društva Erste Asset Management, Am Belvedere 1, 1010 Beč, registriran kod Trgovačkog suda u Beču, pod brojem MBS:102018 b.

Društvo ima odobrenje za poslovanje izdano od strane Komisije za vrijednosne papire RH dana 19.10.2000. godine, Klasa: UP/I-450-08/00-01/118, Ur.broj: 567-02/00-02.

Društvo je osnovano 31.07.1998. na neodređeno vrijeme kad je registrirano kod Trgovačkog suda u Zagrebu, pod brojem MBS 080244669. Temeljni kapital društva iznosi 5 milijuna kuna i u cijelosti je uplaćen.

B) Ponuda investicijskih fondova u Erste banci

Ponuda otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom i alternativnih investicijskih fondova kojima upravlja Erste Asset Management d.o.o. se nalazi na internet stranici <https://www.erste-am.hr/hr/ulagatelji>.

13. SAŽETAK POLITIKE IZVRŠAVANJA NALOGA

13.1. Općenito

- a) Sukladno odredbama ZTK Banka je usvojila Politiku izvršavanja naloga kojom se utvrđuju ključni koraci koje Banka poduzima kako bi se postigao najpovoljniji ishod pri izvršavanju naloga malog ulagatelja, profesionalnog ulagatelja ili kvalificiranog nalagodavatelja. Politika izvršavanja naloga se uručuje Klijentima prije pružanja relevantne investicijske usluge te će se smatrati da je Klijent zadavanjem svakog Naloga dao suglasnost na Politiku izvršavanja naloga.
- b) Ovim sažetkom Politike izvršavanja naloga nastoji se malom ulagatelju pružiti osnovne informacije o Politici izvršavanja naloga s naglaskom na ukupne troškove koje mali ulagatelj snosi prilikom trgovanja te na podatke o Mjestima izvršenja naloga. Ovaj sažetak sadrži i poveznicu na podatke o kvaliteti izvršenja naloga.
- c) Izvršavanje naloga po najpovoljnijim uvjetima za Klijenta jedan je od ključnih načina zaštite ulagatelja sukladno ZTK. Zahtjevi se odnose na investicijska društva koja zaprimaju i prenose naloge Klijenata u vezi jednog ili više financijskih instrumenata te izvršavaju naloge za račun Klijenata. Nalozi Klijenata, koje Banka zaprima i prenosi i/ili izvršava, dalje će se navoditi samo kao Nalozi.
- d) Kada investicijsko društvo izvršava Nalog u ime malih ulagatelja, najpovoljniji ishod se utvrđuje u smislu ukupne naknade, koja predstavlja cijenu financijskog instrumenta te troškove koji se odnose na izvršenje. Navedeni troškovi uključuju sve troškove koji se izravno odnose na izvršenje Naloga, uključujući naknade Mjesta izvršenja, naknade prijeboja i namire i sve ostale naknade koje se plaćaju trećim osobama uključenim u izvršenje Naloga.

13.2. Standardi izvršenja Naloga

Banka izvršava Naloga Klijenata u skladu sa sljedećim standardima:

- a) Banka poduzima razumne korake kako bi na dosljedan način postigla najpovoljniji ishod pri izvršenju Naloga Klijenata. Banka izvršava Naloga Klijenata na Mjestima izvršenja, koja se smatraju pogodnim za

tu svrhu. Mjesta izvršenja uključuju uređena tržišta (UT), multilateralne trgovinske platforme (MTP), organizirane trgovinske platforme (OTP), sistematske internalizatore (SI), održavatelje tržišta (OT) i ostale pružatelje likvidnosti (OPL).

- b) Prilikom izvršenja Naloga, za potrebe određivanja relativne važnosti čimbenika kao što su cijena, troškovi, brzina, vjerojatnost izvršenja i namire, veličina, vrsta i druge okolnosti relevantne za izvršavanje Naloga Banka uzima u obzir kategorizaciju Klijenta, obilježja Naloga Klijenta, obilježja financijskih instrumenata koji su predmet tog Naloga i obilježja Mjesta izvršenja na koja se Nalog može usmjeriti.
- c) Ako postoji posebna izričita uputa Klijenta koja se odnosi na Nalog ili na posebno obilježje Naloga, Banka će izvršiti Nalog u skladu s takvom uputom čime se smatra da je obveza Banke postizanja najpovoljnijeg ishoda za Klijenta ispunjena. Klijent treba imati na umu da u tom slučaju Banka nije dužna provesti Nalog u skladu s Politikom izvršavanja naloga.
- d) Pri odabiru druge strane kojoj se prenosi Nalog za izvršenje (u daljnjem tekstu: broker), Banka primjenjuje standardizirani postupak odabira prilikom kojeg se na redovnoj osnovi procjenjuje imaju li brokeri učinkovite politike izvršenja i strukture koje osiguravaju najpovoljnije izvršenje na dosljednoj osnovi u skladu s Politikom izvršavanja naloga i ZTK-a.
- e) Banka je dužna na zahtjev Klijenta dokazati da je Nalog izvršen u skladu s Politikom izvršavanja naloga ili u skladu sa Klijentovim posebnim uputama.
- f) Banka nudi izvršenje Naloga malih ulagatelja u sljedećim financijskim instrumentima: dionice, burzovno utrživi fondovi (ETF), obveznice, investicijski fondovi, certifikati i varanti, OTC izvedenice.

13.3. Naknade

Svi podaci o naknadama navedeni su u cjeniku svake investicijske usluge i/ili pomoćne usluge koje Banka pruža i obavlja (dalje u tekstu: Cjenik) i koji je svakom Klijentu ili potencijalnom Klijentu dostupan prije ugovaranja navedenih usluga i aktivnosti. Za sve ostale naknade, troškove i povezane izdatke na koje se referira u Cjeniku, potrebno je kontaktirati relevantnu organizacijsku jedinicu Banke naznačenu u ovom dokumentu. Banka Klijentu prije ugovaranja transakcije komunicira trošak usluge. Za OTC izvedenice Banka Klijentu ne zaračunava trošak transakcije.

13.4. Praćenje i pregled politike izvršenja

- a) Najpovoljnije Mjesto izvršenja za određeni financijski instrument se utvrđuje na temelju numeričkog modela bodovanja na način da se faktorima vezanima uz izvršenje Naloga dodjeljuju različiti ponderi i isti se vrednuju pomoću modela bodovanja. Mjesto izvršenja s najviše bodova je izabrano kao Mjesto izvršenja
- b) Izbor Mjesta izvršenja sukladno Politici izvršavanja naloga se godišnje revidira. Postupak provjere se može raditi i češće, primjerice kada se pojave indicije da su važni kriteriji kod odabira pojedinog Mjesta izvršenja postali nevažeći ili neprihvatljivi. Banka će pravovremeno obavijestiti svoje Klijente o materijalnim promjenama koje se odnose na Politiku izvršavanja naloga.
- c) Banka je razvila procedure i postupke za provjeru kvalitete izvršenja Naloga. Provjere se izvršavaju po faktorima izvršenja za svaku od vrsta financijskih instrumenata navedenih u točki 13.2. Izvješća o kvaliteti izvršenja objavljena od strane Mjesta izvršenja služe kao ulazni parametar kod procjene od strane Banke.
- d) Za OTC izvedenice, Banka provjerava jesu li cijene ugovorene s Klijentima u skladu s tržišnim cijenama. U postupcima vrednovanja i pregleda procesa koji provodi Banka u tu svrhu, redovito se uzimaju u obzir podaci s tržišta.

13.5. Top 5 izvještaji i izvještaj o kvaliteti izvršenja

- a) Banka će objavljivati, na godišnjoj razini:
 - pet najboljih mjesta izvršenja u smislu volumena trgovanja za sve izvršene Naloge Klijenata i
 - pet najboljih investicijskih društava u smislu volumena trgovanja kojima je u prethodnoj godini prenijela ili predala Naloge Klijenata na izvršenje
- b) Banka će objavljivati na tromjesečnoj razini, podatke koji se odnose na kvalitetu izvršenja Naloga Klijenata, gdje Banka djeluje u svojstvu sistematskog internalizatora ili drugog pružatelja likvidnosti.
- c) Predmetni izvještaji će se objavljivati na internetskoj stranici Banke: <https://www.erstebank.hr/hr/gradjanstvo/stednja-i-investicije/investicije/brokerske-usluge>.

14. Prilog 1. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Mjesta izvršenja – za malog ulagatelja

Financijski instrumenti	Zemlja	Mjesto izvršenja	Pristup	Usmjeravanje
Dionice i ETF	Austrija	Vienna Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Njemačka	Xetra Frankfurt	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
		Börse Frankfurt	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
		Börse Stuttgart	Broker	Elektronski
		Tradegate	Broker	Elektronski
		Börse München	Broker	Elektronski
		Börse Berlin	Broker	Elektronski
		Börse Hamburg	Broker	Elektronski
		Börse Hannover	Broker	Elektronski
	Danska	NASDAQ OMX – Copenhagen	Broker	Elektronski
	Finska	NASDAQ OMX – Helsinki	Broker	Elektronski
	Francuska	NYSE Euronext – Paris	Broker	Elektronski
	Ujedinjeno Kraljevstvo	London Stock Exchange	Broker	Elektronski
	Italija	Borsa Italiana	Broker	Elektronski
	Hrvatska	Zagreb Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Nizozemska	Euronext Amsterdam	Broker	Elektronski
	Norveška	Oslo Bors	Broker	Elektronski
	Poljska	Warsaw Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Rumunjska	Bukarest Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Švedska	Nasdaq Stockholm	Broker	Elektronski
	Švicarska	SIX Swiss Exchange	Broker	Elektronski
	Slovenija	Ljubljana Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Slovačka	Bratislava Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Španjolska	Bolsa de Madrid	broker	Elektronski
	Češka Republika	Prague Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Mađarska	Budapest Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Australija	Australian Securities Exchange	Broker	Elektronski
	Hong Kong	Hong Kong Stock Exchange	Broker	Elektronski
	Japan	Tokyo Stock Exchange	Broker	Elektronski
	Kanada	Toronto Stock Exchange	Broker	Elektronski
SAD	New York Stock Exchange	Broker	Elektronski	
	NASDAQ	Broker	Elektronski	
	OTC		Elektronski	
Obveznice	Hrvatska	Zagreb Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Njemačka	Börse Frankfurt	Broker	Elektronski
		Börse Stuttgart	Broker	Elektronski
		Börse München	Broker	Elektronski
		Börse Berlin	Broker	Elektronski
		Börse Hamburg	Broker	Elektronski
	Austrija	Vienna Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	MTFs	MTF Bloomberg	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
MTF MarketAxess		Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski	
	Erste Group		Elektronski	
	OTC		Elektronski	
Investicijski fondovi	Njemačka	Börse Frankfurt	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
		Börse München	Broker	Elektronski
		Börse Berlin	Broker	Elektronski
		Börse Hamburg	Broker	Elektronski
		Börse Stuttgart	Broker	Elektronski
	Investment companies	Broker	Elektronski	
	OTC			
Certifikati i varanti	Austrija	Vienna Stock Exchange	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
	Njemačka	Xetra Frankfurt	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
		Börse Frankfurt	Vlastiti pristup Erste Groupe ¹	Elektronski
		Börse Stuttgart	Broker	Elektronski
		Erste Group		Elektronski
		issuers (OTC)		Elektronski
OTC izvedenice		Erste Group		Ručni

¹ Odnosi se na korištenje subjekata unutar Erste Grupe (Erste Group Bank AG i njezinih podružnica i povezanih društava), uključujući, ali ne ograničavajući se na Ceska Sporitelna A.S., Slovenska Sporitelna A.S., Erste Investment Hungary Zrt., Banca Comerciala Romania S.A., Erste Bank a.d. Novi Sad, Erste&Steiermärkische Bank d.d., Erste Securities Polska S.A. i njihovih ogranaka i podružnica u EU.

Banka zaprima i prenosi Naloge u svezi jednog ili više financijskih instrumenata radi izvršenja društvu Erste Group Bank A.G. za globalna tržišta, društvu Erste Bank a.d. Novi Sad za tržište Republike Srbije društvu WOOD & Company Financial Services a. s. za tržište Slovenije. U slučaju kada je mjesto izvršenja Zagrebačka burza, Banka sama izvršava Naloge za račun Klijenata.

15. Prilog 2. Sažetka Politike izvršavanja naloga - Pojmovnik

Mjesta izvršenja uključuju:

- Mjesta trgovanja (UT, MTP, OTP)
- Sistematski internalizator (SI)
- Održavatelj tržišta (OT)
- Ostali pružatelji likvidnosti (OPL)

Mjesto trgovanja

Uključuje uređeno tržište, MTP i OTP.

Uređeno tržište (UT)

Multilateralni sustav kojim upravlja i/ili kojeg vodi tržišni operater, a spaja ili olakšava spajanje višestrukih interesa trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata – u okviru sustava i u skladu s njegovim nediskrecijskim pravilima – na način koji dovodi do sklapanja ugovora u vezi s financijskim instrumentima koji su uvršteni za trgovanje prema njegovim pravilima i/ili sustavima, i koje posjeduje odobrenje za rad i funkcionira redovito.

Multilateralna trgovinska platforma (MTP)

Multilateralni sustav, kojim upravlja investicijsko društvo ili tržišni operater i koji spaja višestruke interese trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata – u okviru sustava i u skladu s nediskrecijskim pravilima – na način koji dovodi do sklapanja ugovora, koji nije uređeno tržište (UT).

Organizirana trgovinska platforma (OTP)

Multilateralni sustav koji nije uređeno tržište ili MTP i u kojem višestruki interesi trećih strana za kupnju i prodaju obveznica, strukturiranih financijskih proizvoda, emisijskih jedinica ili izvedenica mogu biti u interakciji unutar sustava na način koji dovodi do sklapanja ugovora.

Sistematski internalizator

Investicijsko društvo koje na organiziran, učestao i sustavan način te u znatnoj mjeri trguje za vlastiti račun kada izvršava naloge Klijenata izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a, bez upravljanja multilateralnim sustavom.

Održavatelj tržišta

Osoba koja neprekidno djeluje na financijskim tržištima spremna trgovati za vlastiti račun tako da kupuje i prodaje financijske instrumente uz korištenje vlastitog kapitala po cijenama koje ona utvrđuje.

Mali ulagatelj

Definirano u poglavlju 6. ovog dokumenta.

Profesionalni ulagatelj

Definirano u poglavlju 6. ovog dokumenta.

Kvalificirani nalagodavatelj

Definirano u poglavlju 6. ovog dokumenta.

Broker

Osoba koja je ovlaštena za:

- zaprimanje i prijenos naloga u vezi jednog ili više financijskih instrumenata
- izvršavanje naloga za račun Klijenta.